

Edith Bijleveld-van der Hoeven – 73 jaar

De geschiedenis voor mijn geboorte is bepalend. Mijn vader en moeder leerden elkaar kennen bij de PTT. Ze zijn hun hele leven verliefd gebleven. Mijn grootvader was joods en ze mochten pas na de oorlog in 1945 trouwen. Veel familieleden waren gedeporteerd en kwamen niet terug. Een nichtje van mijn moeder overleefde Auschwitz, omdat ze in Barak 10 zat, de barak waar dr. Mengele zijn proeven uitvoerde. In de 2e Jan van der Heijdenstraat in Amsterdam werd in 1946 mijn zusje geboren en ik volgde in juli 1948. We groeiden op in een gezellig gezin.

Na de MMS, met 5 negens af te sluiten. Gebruikte ik de zomervakantie gebruikte ik om de vakken economie, handelsrekenen op het niveau van HBS-A te krijgen. Dat lukte en ik ging naar een nieuwe opleiding, een Economische Opleiding voor Praktijk en Bedrijfsleven, de latere HEAO. De docenten adviseerden me verder te leren. Mijn droom was altijd geweest ingenieur te worden, dus bezocht ik het avondlyceum. In 1969, nadat ik geslaagd was, schreef ik mij in bij Bouwkunde aan de universiteit in Delft en meldde mij aan als lid bij de progressief bekend staande studentenvereniging Sint Jansbrug. Als introducé van het bestuur ben ik aangenomen en heb als enige meisje meegedaan aan de groentijd.

Bouwkunde beviel mij niet erg, in december ben ik overgestapt naar Civiele Techniek. Dat was in die tijd nog een mannenbolwerk, op de 2200 studenten waren er 7 meisjes, waarvan in mijn jaar 4. De studie bracht mij precies wat ik wilde en ik heb de studie met succes voltooid. Nadat ik -tegen de zin van de TU – (meisjes moesten praktisch werk in Nederland doen) mijn praktisch werk in Israël heb verricht, heb ik nog naast de studie een aantal jaren Hebreeuwse les gevolgd. Een goed tegenwicht voor alle techniek.

Vanaf mijn 14e had ik baantjes, omdat ik mijn studie zelf wilde betalen. Verder ben ik o.a. student-assistent geweest, werkte lange tijd bij Revalidatiecentrum Delft als receptioniste en als managementassistent bij TNO Instituut voor Wegtransportmiddelen. Tijdens mijn studie zag ik veel bedrijven in en om Delft van binnen.

Ik trouwde in 1972 en we kochten een huisje in het Westerkwartier. Het was er gezellig wonen totdat ...wethouder

Hans Reijnen de buurt wilde slopen. We hebben een actiegroep opgezet en vereniging eigenaren bewoners en ons geweed in de strijd en gewonnen.

Na mijn afstuderen ben ik gaan werken op de Oude Delft bij een ingenieursbureau dat onderdeel was van PRC. Een leuke baan, waar ik mij bezighield met de voorbereiding om te komen tot realisatie. Het betrof academische ziekenhuizen, het Deltaziekenhuis in Rhoon, instellingen van het Antroposofisch Verbond en de nieuwbouw van het GEB Utrecht. Door dit laatste project vroeg men mij voor de functie van Hoofdingenieur in algemene dienst bij de ROVU. Alle projecten waarvan niet duidelijk was waar ze in de organisatie thuishoorden, kwamen op mijn bordje en daarnaast deed ik interim klussen. Zo heb ik mij beziggehouden met de realisatie van Stadion Galgewaard, de komst van de Bijenkorf naar Utrecht e.d..

In 1984 werd onze eerste dochter geboren en ging ik deeltijd werken in Utrecht. In 1985 verwachtte ik ons tweede kindje, toen mijn man mij verliet. Tijdens mijn zwangerschap veranderde ik van baan en werd organisatieadviseur bij de gemeente Delft. Ik had het geluk dat de gemeente in 1986 een kinderdagverblijf opende. Mijn hart lag bij de “harde sector” en in 1988 – in eerste instantie tegen de wens van de organisatie in- werd ik benoemd als directeur Stadsontwikkeling. Ik heb van dit werk genoten en deze functie bekleed tot 2000 toen er een nieuwe organisatiestructuur kwam.

Hoewel mijn voorganger een nota maakte voor de Raad “De stad is af”, is er in die 12 jaar hard gewerkt door de organisatie van Stadsontwikkeling. Zo is tramlijn 1 doorgetrokken naar TanthofWest, de HOB-baan aangelegd naar Tanthof Oost, zijn alle parken gerenoveerd. Er werd een nieuw gebouw voor de dienst gerealiseerd, een plan gemaakt voor parkeren langs de randen van de binnenstad en het autoluw maken van de binnenstad. We zijn er in geslaagd na hevige strijd het spoortraject, viersporig spoor ondergronds te brengen. Grote bouwlokaties werden opgeleverd. Vanuit de gemeente heb ik me beziggehouden met de herontwikkeling van de TU-gebouwen en de Campus en ook DSM. Bij al deze processen was veel inspraak van bewoners nodig en heb ik erg veel gehad aan de ervaring opgedaan in het Westerkwartier. Na 2000 als directeur Programma’s en projecten, behield ik taken als het realiseren van het

ondergrondse spoor Delft evenals het accountmanagement naar de TU en DSM. En last but not least, het organiseren van het Delftse deel van de drie bijzettingen van leden van het Koninklijk Huis en het organiseren van het huwelijk van Mabel en prins Friso. Het heeft Koningin Beatrix dan ook behaagd mij Ridder in de Orde van Oranje Nassau te maken, daarnaast ben ik als eerste vrouw door de Provincie Zuid Holland geëerd met de Gouden Lis voor mijn inspanningen voor de verbetering van de mobiliteit in de provincie. Naast mijn werk heb ik vele bestuursfuncties bekleed en allerlei vrijwilligerswerk gedaan. Het verbreedde mijn blik. Ruim 12 jaar maakte ik deel uit van het bestuur van het Zuid Hollands Landschap, eenzelfde periode bij RIAGG/JORIS waarin de fusie tot GGZ Delfland tot stand kwam en wat kleinere stichtingen. Verder ben ik nog commissaris van de Woningcorporatie Wonen Midden Delfland geweest. Sinds mijn afscheid van de gemeente in 2010 werk ik als vrijwilliger voor Erfgoed en de laatste jaren bij het Prinsenhofmuseum.

Edith Bijleveld-van der Hoeven

Adrienne Rombout – 42 jaar

Van jongs af aan ben ik geïnspireerd door de natuur en gebruik ik natuurlijke materialen om mee te creëren. Toch voel ik me pas sinds een jaar erkend als kunstenaar. Ik ben dan wel al enkele jaren van carrière geswitcht, toch voelde ik nog een bepaald ongemak om me als zodanig te profileren. Voor mijn carrièreswitch was ik met plezier opgeleid en werkzaam geweest als sociaal pedagogisch hulpverlener, waaronder in niet Westerse landen. Daar leerde ik om zonder oordeel mee te bewegen met wat is. Ik gebruikte creativiteit als middel in de begeleiding van cliënten en was onder de indruk van die waarde. Na een operatie richtte ik me op mijn kunstzinnige ontwikkeling in Florence en Nice. Vervolgens vestigde me dichtbij het Westland waar ik ben opgegroeid in mijn geboortestad Delft. Daar werk ik als zelfstandig ondernemer van Art Works Well.

De kentering om me daadwerkelijk kunstenaar te voelen kwam tijdens de coronatijd. Het begon allemaal met de ontvangst van een Kalanchoe plantje. Terwijl ik het plantje in mijn handen hield en van de vrolijke kleur en de vele kleine bloementjes genoot, speelde in mijn gedachten wat er in de wereld gaande was. Ik zag de overvloed aan bloemen en planten uit het Westland die werd vernietigd. Ik zag de nood in de zorg én het applaus voor het zorgpersoneel. Ik zag teddybeertjes achter de ramen van vele huizen om kinderen op te beuren. Hierdoor kwam ik op een idee. Daarmee zou ik het zorgpersoneel een hart onder de riem steken, troost bieden aan patiënten, de kwekers steunen door te voorkomen dat hun planten vernietigd zouden worden en ook heel belangrijk, ruimte geven aan mijn eigen behoefte aan expressie op deze situatie. Nog diezelfde middag belde ik een Kalanchoe-kweker en deelde mijn idee. Hij vertelde me dat de volgende dag 10.000 planten vernietigd zouden worden. Het was tijd om snel te handelen. Ik besloot om van de bloeiende planten, een mozaïek te maken in het patroon van een teddybeer. Ik belde de volgende dag diverse zieken- en verpleeghuizen in de regio. Het Erasmus MC te Rotterdam was de eerste waar ik meteen die dag met de juiste mensen in contact kwam. Diezelfde middag creëerde ik samen met mijn moeder een beer met een oppervlakte van 75 vierkante meter. Ik noemde het kunstwerk de Compassiebeer. Later

creëerden we beren met een oppervlakte van 100 vierkante meter in de binnentuinen van het Wilhelmina kinderziekenhuis te Utrecht en verpleeghuis de Bieslandhof te Delft. Mijn kunst staat altijd in relatie tot de natuur en dankzij weersinvloeden bloeiden deze Compassieberen wel tien weken lang.

Vervolgens nam ik het initiatief voor een regionaal verbindingsproject. Een duurzaam kunstwerk door en voor ondernemers en burgers uit Delft, Midden Delfland en Westland, allen op het ziekenhuis in Delft aangewezen. Met veel medewerking en donaties creëerden we een beer van 4,5 meter hoog en 3,5 meter breed, bedekt met een vacht van winterharde planten. Middels een bewateringssysteem krijgen de plantjes water en blijft de beer jaarrond groen. De Compassiebeer zit stevig en zachtaardig voor de hoofdingang van het ziekenhuis in Delft. Een symbool van waardering voor de zorg en steun voor patiënten. De Compassieberen zijn alom omarmd. Vanaf het begin was er veel waardering, enthousiasme en een overvloed aan media aandacht. Zowel in landelijke als regionale media werd gesproken en geschreven over de Delftse kunstenaar en haar Compassieberen. Dat ging over mij en vanaf dat moment voelde ik me kunstenaar.

Waarom dit initiatief en zoveel inzet. Voor mijn carrièreswitch onderging ik een operatie en drie maanden volledige bedrust in een verpleeghuis. Ik lag van borst tot knie in het gips. In die tijd zag ik de hoge werkdruk van het zorgpersoneel. Tijdens de corona uitbraak kon ik me nauwelijks voorstellen hoe hoog die werkdruk op dat moment zou zijn. Dankzij deze periode koos ik voor een kunstzinnige ontwikkeling. Tijdelijk niets doen en reflecteren over jou betekenis kan heel belangrijk zijn in het leven.

Els Wallenburg – 69 jaar

De Delftse Blik,

Via google zoek ik 'Delftse blik', er verschijnen allerlei Delfts blauwe blikken in beeld en daaronder 'De Prinsenhof, De Delftse Blik.

Ik open mijn blik van binnenuit en laat NU de vrouwen van Delft 'ins blaue hinein' tot leven komen'.

Ik loop naar de kast en pak daar 2 munten uit:

De Delftsche Duyt en de Nederlandse gulden, beiden uit zowel de vorige eeuw als millennium.

Ik verwonder me en vraag me af: "Wat is ZIJN in de TIJD, 2 decennia in het nieuwe 2000 tijdperk.

Mijn leeftijd is een prachtig spiegelend getal, 69.

34 Jaar woon ik nu in Delft, en we maken NU bijzondere tijden door.

Een minuscuul onzichtbaar nieuw virus heeft vorig jaar de hele wereld op zijn kop gezet en ons allemaal met de grootste mogelijke tegenstellingen geconfronteerd, een grens tussen leven en dood; een confrontatie met en alle mogelijke regels om controle te kunnen houden in het nieuwe NU.

Hoe blij en dankbaar kunnen, mogen en moeten we zijn met de technische mogelijkheden van NU: de virtuele wereld valt in tijd opeens samen met de werkelijke wereld, de grootste afstanden overbrugd.

Mijn man en ik zijn nu vaak in onze stacaravan op de Veluwe; een oude eenvoudige stacaravan, maar die NU samen met de omringende natuur opeens voelt als vorstelijk verblijf.

Ik droom weg 'ins blaue hinein'; de munten rollen naar het centrum van onze stad en blijven liggen bij het Blauwe Hart, dat 2 jaar voor de eeuwwisseling naast de Nieuwe Kerk is geplaatst.

De Delftse Duyt (1996), uitgegeven voor het 750 jarig bestaan van Delft, laat nu 3 koppen zien: Graaf Willem II, Prins Willem I en Koningin Beatrix; 2 mannen en

1 vrouw. Was Prins Willem I niet indirect door de Spaanse Koning vermoord? Corona het Spaanse woord voor kroon; een kroonziekte in onze Prinsenstad?

Bij dit blauwe hart wil ik jullie graag mijn eigen harte-verhaal vertellen.

Drie jaar geleden, in de nacht die schrikkel dag had kunnen zijn, vertrouwde ik als hartpatiënt mijn hart niet. Voor een

dotterbehandeling werd ik in allerijl per ambulance overgebracht naar Den Haag. Bij de katheterisatie bleken alle aderen open en de arts vertelde me niet te weten waar hij de stent kan plaatsen". De katheter werd uit mijn pols getrokken en ik zei; "Het gaat niet goed.....

..... Van ver naar dichtbij hoorde ik mijn naam noemen en langzaam keerde ik weer terug. Ik opende mijn ogen en keek in de ogen van de verpleegkundige en reageerde : "Ik kom van heel, heel ver" Ik vroeg me af wie dit zei en ontdekte dat ik dit had gezegd en dat het klopte. De cardioloog had me een schok gegeven. Een half jaar later viel de munt: dat figuurlijk en letterlijk kunnen samen kunnen vallen. Het klopt. Deze ervaring heeft mij heel diep geraakt in het midden van mijn hart; het samenvallen van weggeweest en teruggekeerd zijn; een uitnodiging om stil te staan bij overbruggen en VERtrouwen, trouw zijn aan VER. Komen we niet allen van ver en keren we hier eens naar terug?

Ik keer terug naar 'Ins blaue hinein' en tuur in het Blauwe glazen hart. Er tegenaan kijkend zie ik de munten spiegelen in het glas. Wat is nu nog de waarde van deze munten? Tijd is geld; zijn we niet in de ban van deze koppeling geraakt en is daardoor niet alles zo doorgedraaid dat corona de wereld op zijn kop kon zetten?

Delfse en Delftse vrouwen, van waar je ook mocht komen, in wezen komen we allemaal van hetzelfde VER, laat ons samen een blik in het Blauwe Hart gunnen. Het blauwe hart gevuld met lucht laat ons kijken in 'Ins blaue hinein'; laat ons samen de moed vinden om zoveel mogelijk te laten kloppen, zowel voor ons gevoel als ons verstand.

Op de grond zie ik een parel verschijnen, eens vereeuwigd in het oor van het Delftse meisje van toen. De parel van ver uit de oceaan laat mij weten: 'Wij zijn één, vrouwen van toen, nu en later', vrouwen die alle volgende generaties in zich hebben en zullen dragen. Laten we ons verbonden voelen in het NU en dit proberen uit te dragen op weg naar een helend LATER.

Jacqueline Sicosónica Castro Ravelo – 63 jaar

Door dictaturen in Chili en Argentinië, vluchtte ik uit Antofagasta en later uit Buenos Aires, samen met mijn moeder -Mima-Virginia Elisa Ravelo Palacios, 2e zus en broer naar Nederland. Mijn vader -Pipo-Nahum Castro Henríquez, politieke gevangene in 5 concentratiekampen, werd uit Chili verdreven. Kreeg een uitnodiging ondertekend door Koningin Juliana, om als ballinge in Nederland te wonen, samen met mijn 1e zus, zijn partner en kinderen kwamen ze in 1975. 5-5-1977 kwamen wij op Schiphol. Pipo en 1e zus stonden ons op te wachten. Na 2 jaar een geweldig weerzien, een feest van lachen en tranen. We reisden door mooie tulpenvelden en bleven in Delft bij Pipo wonen. 1e zus leerde voor verpleegster, sprak goed Nederlands!

Mima, voormalig voorzitter van vrouwenverenigingen in Antofagasta, organiseerde de groep Delftse Vrouwen en steunden politieke gevangenen in Chili. Onze Pipo deed hetzelfde uit Nederland, Algerije, Madrid. Zij konden niet inburgeren in Nederland, door nostalgie en ontworteling keerden ze terug, Mima in 1987, Pipo in 1990.

Ik was 19, het was een noodzaak Nederlands leren, mijn 1e woord: BOOM. Familie Jansen adopteerde mij om DE TAAL te leren. Handen wassen eten! de eerste zin die ik samen met hun kinderen leerde. Bij toelatingsexamens aan het Conservatorium, opleiding voor Verpleegkunde of Vroedvrouw werd ik afgewezen: te laag niveau Nederlands, ik sprak goed na 3 jaar en 800 uur les. Dankzij Pierre van Houwe, volgde ik de Cursus Spelen met Muziek. Ik leerde een alfabetisatiemethode om in Nicaragua te gaan werken. In Nederland blijven wilde ik niet: ontworteld, nostalgisch, ik verstond de samenleving of haar taal niet. Nicaragua accepteerde ons. Er waren geen financiële middelen om het project uit te voeren. Ik werd aangenomen bij de verpleegkundige opleiding in het Hyppolitus Ziekenhuis, Delft waar ik afstudeerde.

Vanaf mijn 2e dag in Nederland, zong ik met zus Verónica, een duo dat 30 jaar duurde. We zongen ter ondersteuning van onderdrukte volkeren in de wereld, soms zongen wij buiten bij -4 graad!

Ik leefde als kraker, vegetariër. Met mijn vriend ging ik samenwonen met 13 mensen in 't kraakpand, we aten soms van restjes van de markt. Ik werd zwanger van AA en was zo blij! Mijn levenskoers veranderde en wilde een gelukkigere moeder zijn. Reisde naar Chili na 8 jaar, zong op illegale samenkomsten en deelde het podium met belangrijke protestzangers. Ik kon bijdragen aan de strijd in Chili! Het was verdrietig om naar Nederland terug te keren.

AA groeide als kool, ik bleef werken als moeder, studeerde en gaf concerten. In Nederland en Europa ontvingen ze onze muziek dankbaar, we raakten de harten. De studies Ritmiek en Muziekpedagogiek volgde ik deels aan het Rotterdams Conservatorium.

Ik ging uit elkaar, onenigheid en ongewenste praktijken. Bij de voogdijzaak won het feit dat hij Nederlander was, AA woonde minder bij mij. Veel pijn en frustratie.

Ik zong altijd in het Spaans. Toen ik 30 jaar in Nederland vierde, componeerde en zong in het Nederlands: Slauerhoff, Annie M.G. Schmidt, Marsaman. ALLE VOGELN VLIEGEN, een eerbetoon aan mijn 2e land op o.a. Dunya Festival. Als zangeres, songwriter, componiste en Kunstenaarindeklas, zong ik op vele festivals, Concertgebouw, Doelen, Wereldcircus, China, Turkije, Cuba, Afrika, Europa verschillende repertoires: Canto General van Neruda & Theodorakis, folk, cumbias e.a. Ik nam 5 Cd's op in eigen beheer en gaf veel lessen.

In 2001 ontmoette ik mijn levenspartner Nelson I. Rojas Pallauta, een goede lieve man, luthier en medeplichtig in mijn levensprojecten. We woonden 11 jaar in de Wippolder, Delft.

In 2010 stierven mijn ouders, zij lieten de bittere smaak van ballingschap achter, we hadden te weinig gedeeld. In 2012 verhuisden Nelson en ik naar Vallenar-Atacama woestijn. In 35 jaar maakte ik veel lieve vriendschappen in Nederland die mis ik.

Mijn missie: ZINGEN EN DOEN ZINGEN, GENEZEN EN
DOEN GENEZEN wordt vervuld. Jacqueline-Sicosónica-
Castro Ravelo WERELDBURGER

Jeanne Holierhoek – 74 jaar

Zo'n zeventig jaar geleden was de Indische buurt een soort dorp, qua omvang en qua ligging. Die buurt met haar exotische straatnamen – Borneostraat, Insulindeweg – werd van het centrum van Delft gescheiden door het kanaal en door 'het bos van de burgemeester', zoals het stuk groen naast het kanaal werd genoemd. Was er ook de saamhorigheid die door het gezellige woord 'dorp' wordt gesuggereerd?

Terugblikkend vind ik de jaren 1950-1960, mijn kinderjaren, vooral een stroeve, zwijgzame tijd. De sociale controle was groot, de verzuiling splitste de mensen in grofweg drie groepen: katholiek, protestants, heidens. Wij kinderen riepen naar elkaar: 'Katholieken, elastieken!' of 'Protestanten, olifanten!' Dat was niet vriendelijk bedoeld. Je kocht bij de winkelier met wie je het geloof deelde, en daardoor wemelde het in de wijk van de kleine kruideniers-, slagers-, zuivel- en andere zaakjes. In de vastentijd preekten in het kerkje O.L.Vrouw Onbevleete Ontvangenis de rondreizende dominicanen, die extra getraind waren in het dreigen met hel en verdoemenis.

Maar de goede herinneringen overheersen, en daarvan wil ik er een paar terughalen uit die tijd van kolenkachels, waswringers en trapnaaimachines. Enkele deuren verder woonde een gezin dat ik eigenlijk maar heel oppervlakkig kende. De kinderen bezochten net als ik de Mariaschool, maar ze zaten in andere klassen. Hoe het kwam weet ik niet meer, maar ineens bevond ik me ik daar in hun woonkamer achter de piano en kreeg ik les van de vrouw des huizes. Ik leerde noten en toetsen aan elkaar koppelen, met behulp van haar aanwijzingen en van 'Mijn eerste pianoboek'. Iedere avond na het eten belde ik er aan en ging ik zitten spelen. Op een bepaald moment zei de vrouw tegen mijn moeder: 'Nu kan ik haar niets meer leren, nu moet ze naar pianoles gaan op de muziekschool.' Bij mijn eigen ouders zou het niet zo snel zijn opgekomen mij muzieklessen te laten volgen, maar ze deden wat hun werd gezegd en het werd voor mij het begin van vele jaren muziekplezier, zowel actief als passief.

En zo waren er meer vrouwen uit ons kleine 'Indische dorp',

en ook uit de `grote' stad Delft, die elk een positieve bijdrage hebben geleverd aan mijn opvoeding. Uiteraard deden mijn eigen ouders daaraan het meeste, maar ik denk ook aan de moeder van een vriendinnetje, die aandachtig luisterde wanneer ik een gedicht voordroeg dat ik uit mijn hoofd had geleerd. En aan de leidsters van de gidsen — een soort padvindsters maar dan katholiek. Dat waren twee nog heel jonge zussen — ik vond ze destijds al behoorlijk oud — die op kamp een ochtendliedje voor ons zongen wanneer wij op onze strozak ontwaakten.

Ik denk aan de bibliothecaresse van de Koornmarkt, die voor een aantal kinderen een cursus organiseerde: we leerden alfabetisch ordenen en we mochten een heuse recensie over een boek schrijven. Ik denk aan de moeder die naar ons zwaaide wanneer we 's ochtends op weg waren naar school, spattend met onze rubberlaarzen door de plassen. Haar wuivende hand en lachende gezicht waren zo'n bemoedigend baken. Ik denk aan de onderwijzeres die dapper les gaf aan twee klassen: we zaten als derde en vierde klas in één lokaal en zij moest het in haar eentje met dat grote aantal zeer levendige kinderen zien te rooien. Al die vrouwen maakten de jaren vijftig minder hard, veel leefbaarder, en ik ben ze daar nog steeds dankbaar voor.

Monique Vermeulen – 57 jaar

Ik ben geboren en getogen in Maasland, daarna in Maassluis gewoond en nog een aantal jaar in Maasdijk. Na de 3 'maas'plaatsen gehad te hebben, ben ik ruim 6 jaar geleden met mijn kinderen naar de mooie stad Delft verhuisd. Niet dat ik er mensen kende of het dichterbij mijn werk was, maar 'gewoon' omdat ik Delft zo'n leuke stad vond met van alles dicht in de buurt: gezelligheid, natuur en vooral een prachtig historisch centrum. Een stad met toch een dorpse sfeer. En ik ben nu eenmaal wat avontuurlijk. Het was een stap als alleenstaande moeder met 2 kinderen van 14 en 19, verhuizen naar een stad waar je de weg niet kent. Maar met een positieve instelling kom je ver en inmiddels ben ik verliefd op Delft en wil er nooit meer weg!

Geschiedenis was zeker niet mijn favoriete vak op school, het boeide me nooit. Totdat mijn oma zo'n 25 jaar geleden een telefoontje kreeg van iemand die de stamboom met alle nakomelingen van Prins Maurits van Oranje aan het uitzoeken was. Er zou een boek van uitkomen: 'Bloedverwanten van Maurits' en daar bleek mijn oma er 1 van te zijn. Hij vroeg om foto's van haar gezin met 10 kinderen, maar oma vertrouwde het niet en deed er niet aan mee.

Later hebben mijn ouders het boek gekocht waarin ook zij met naam genoemd worden met uit dit huwelijk geboren 2 kinderen, mijn broer en ik. Adhv dit boek heeft mijn vader onze stamboom uitgewerkt en bleek 12 generaties terug Prins Maurits mijn voorvader te zijn! En 13 dus Willem van Oranje. Welliswaar niet in de rechte lijn, maar heb toch een tikkeltje blauw bloed. Dat vond ik bijzonder en ben ik eerst maar eens het 1e couplet van het Wilhelmus gaan leren. Toen begon het te leven voor mij en ben ik me in geschiedenis gaan verdiepen. Eerst had ik er weinig tijd voor, maar daar kwam langzaam steeds meer van, vooral toen de kinderen het huis uit waren. Ik ging boeken lezen en naar musea en lezingen en nu hou ik veel van geschiedenis! Ik heb zelfs mijn slaapkamer ingericht met als thema 'De Gouden Eeuw', net een klein museum.

Een aantal jaar geleden heb ik met een paar vriendinnen een foto laten maken bij 'Something Extra' naast de nieuwe kerk, in historisch kostuum. De eigenaresse gaf toen aan dat ze soms figuranten zoekt, om als bekende historische figuren uit

de geschiedenis een glimlach op het gezicht van de mensen te toveren en het verhaal erbij te vertellen aan geïnteresseerden. Dat leek mij erg leuk. Pas later, toen ik de brui had gegeven aan mijn zaterdagbaan, en wat meer tijd kreeg voor mezelf en mijn passies, heb ik met haar een afspraak gemaakt. Toen ik haar mijn 'verhaal' vertelde was ze heel enthousiast en samen waren we het eens dat ik dan in de schoenen van Margaretha van Mechelen zou moeten gaan staan. Zij was de maîtresse van Prins Maurits (hij is nooit getrouwd) en óók mijn voorouder.

Ik had het boek 'Maîtresse van Oranje' gelezen, een roman over het leven van Margaretha, gebaseerd op waargebeurde feiten. Zij was een intelligente, sterke en integere vrouw. Met een gevoelige natuur en liefdevol. Zij heeft tot Maurits dood aan zijn zijde gestaan en is heel goed geweest voor hem en hun 3 zonen. Zó jammer dat Maurits nooit met haar getrouwd is en dus hun kinderen niet geëcht heeft, hoewel hij wél verliefd op haar was. Toch is ze hem altijd trouw gebleven, wat je van Maurits niet kon zeggen met zijn vele 'nachtvlinders' en andere bastaardkinderen. Ik voel voor haar en door het lezen van het boek voel ik me met deze mooie vrouw verbonden.

Er is 1 portret van haar gemaakt vlak voor Maurits dood, dat in het Binnenhof kwam te hangen.

De 1e dag kwam dat ik als Margaretha in de Nieuwe Kerk en op het marktplein mocht rondlopen. Een dag met een gouden (eeuw) randje! Barbara, de eigenaresse van Something Extra, had adhv dat ene portret de kleding na laten maken. Als ik het draag voel ik me ook Margaretha en vertel graag over haar leven. Als ik dan daarna vertel dat zij ook ècht mijn voorouder is, krijg ik leuke reacties. Ik ben er trots op.
Oranje boven!

Ans Stefan – 69 jaar

Een verhaal over Trude Gerritsma

“Delft is literair op de kaart gezet”

Uit: Veel succes met uw enthousiasme. Biografie van een boekhandel door Saskia Goldschmidt

“Elke onderneming begint met een droom. En met lef. Het is 1986. De Omslagdroom heeft jaren gegist in het hoofd van Trude Gerritsma, de vijfendertigjarige filiaalhouder van een boekhandel in hartje Delft. Ze weet sinds haar eerste vakantiebaantje dat boeken verkopen haar in het bloed zit. Het filiaal waaraan ze al dertien jaar leiding geeft is in handen gekomen van een commerciële keten, waar aandeelhouders en bestsellerhunkeraars de dienst uitmaken. Bovendien heeft ze zichzelf altijd voorgehouden dat ze voor haar veertigste een eigen winkel moet hebben.

In Wijnhaven 16 zit zolang men zich heugen kan Slagerij Slok. Hij was van het vlees en de jenever, zij van de vleeswaar. Wanneer hij er de brui aan geeft en met hoofdkaas, blinde vinken en zijn roddelende vrouw vertrekt uit het rijksmonument, een zestiende -eeuws hoekpand, komt Gerritsma in actie. Ze schrijft een doortimmerd ondernemingsplan waarmee ze een lening bij de bank afsluit, tekent het huurcontract met de Amsterdamse Vereniging Hendrick de Keyzer en gaat aan de slag. Boven de winkel is een woonhuis, handig voor een alleenstaande moeder van twee kleine kinderen met eigen bedrijf. De winkelruimte heeft vijf etalageramen en is groot genoeg om veel te bieden en klein genoeg om gezellig te zijn. Tijd voor twijfel gunt ze zichzelf niet, het moet slagen, dit wordt haar boekhandel, een kruising tussen een literair trefpunt en een dorpskruidenier, waar ze verhalen verkoopt en koppelaarster tussen boeken, lezers en schrijvers kan zijn.”

Het literair culturele leven van Delft is dankzij de activiteiten van Trude Gerritsma ruim 30 jaar rijkelijk gevuld met talloze feestelijk vormgegeven hoogtepunten:

-literaire salons; -concertlezingen; -signeersessies; -poëzie activiteiten; -rondvaarten; -literaire nieuwjaarswensen; -feesten en diners, waarbij bekende en onbekende auteurs optraden. Reve, Brokken, Komrij, Haasse, van Kooten,

Dorrestein en vele anderen genoten van de buitensporige gastvrijheid van de Omslag.
In de biografie van een boekhandel wordt het buitengewoon indrukwekkende levenswerk van Trude Gerritsma (G.W.A. Strack van Schijndel-Gerritsma) prachtig en treffend beschreven.

Joyce Satinie Biekram – 53 jaar

Mijn naam is Joyce.S.Biekram, ik ben 53 jaar en geboren te Suriname. Ik ben in aug 1975 in Nederland aangekomen. Ouders zijn van surinaamse komaf, moeder een javaanse vrouw die trouwde met een hindostaanse man. Dat was toen uniek omdat hij het geloof RK had, en zij het geloof moslim was. Later bekeerd tot de RK. De kinderen werden thuis met de nederlandse taal groot gebracht. Ik zet me nu jaren in voor de Kuyperwijk, eerst begonnen bij kijkopdevoordijk, dit is een website om de mensen van de wijk met elkaar te verbinden met de technologie van de tegenwoordige tijd via de computer. Mensen konden sinds de corona pandemie en ook al ervoor niet naar buiten. Meeste ouderen zijn ook weer afhankelijk van een wijkverpleegkundige, familielid, een buurman of buurvrouw etc...

Met deze website kan je de mensen verbinden, om zo gebruik te laten maken om elkaar beter te bereiken. Het vergt wel enige tijd om alles goed in te vullen maar er is veel mogelijk, als het goed wordt begeleid.

De zonnebloem Delft West, www.zonnebloemdelftwest.nl is een van 3 afdelingen binnen Delft die zich inzet voor de ouderen met hun beperking. De Zonnebloem heeft ook plaats voor jongeren met hun beperking. Onze afdeling sluit zich aan meer met de ouderen, maar met een gesprek door M. Dongelmans kan gekeken worden hoe en wat. Ik hou me bezig met wat activiteiten, en verder de PR en communicatie. We hebben een zeer gedreven groep in het bestuur Voorzitter Coby de Koning "Stadsbelangen" is ook lid Raadslid voor Hart voor Delft. Alles voor de mensen doen we met een gouden hart en voor elkaar beter te kunnen ondersteunen in alles wat we voor hen kunnen betekenen.

In het Reinier de Graaf sta ik de mensen bij om hun praatje te doen op de afdeling J2. Vaak komen de mensen van een afdeling en of gaan ze bijna naar huis. Dit hangt af wat hun toestand is. Mochten de mensen behoefte hebben en in overleg een wandeling te maken, kan het allemaal. Het geeft een voldoening om met een kort praatje, een luisterend oor, een dergelijke de mensen te mogen bijstaan.

Het Zh doet veel voor de mensen in hun moeilijke periode ook nu te maken hebben met de corona pandemie. Veiligheid

voorop, om zo iedereen toch op weg te hebben voor de behandelingen in het Reinier de Graaf.

Bij Delft voor Elkaar, Coach ik mensen om beter op hun benen te staan. Ze moeten het zelf willen, ik kan ze aanmoedigen maar uiteindelijk laat ik ze weer los. Het valt niet mee als je door omstandigheden, machteloos staat. Verder is het mooi te zien dat ze willen, en er kan veel. Samen met een professioneel kijken we wat de persoon nodig heeft. Evelyn Duinkers is een rustige dame werkzaam bij Delft voor Elkaar, om zo samen de mensen met hun problemen goed te begeleiden.

Ik ben moeder van 1 zoon van bijna 30 jaar. Heb 13 jaar in de Kinderdag verblijf gewerkt in Dh en Delft. Ik heb me zelf gespecialiseerd in het geven van massages, massages gaan meestal gepaard met gesprekken, en begeleiding om de doorstroming van het lichaam. Je kunt in je leven te maken krijgen dat het lijf geblokkeerd is van veel. Aanraking en massages is niet vanzelfsprekend, je moet het maar aandurven. Belangrijk is, luister naar je lichaam en wees eerlijk met jezelf. Vertrouwen moet je opbouwen en natuurlijk heeft een ieder zich te houden aan je beroepsgeheim. Geef de mensen de ruimte zich goed bij je te voelen, en wees geduldig. Maar weet ook dat je niet alles op je schouders neemt, en probeer los te laten. Het is een proces die je ingaat. Liefde voor jezelf en kijkend in die spiegel dat je er wezen mag, kan je helpen om je zelfvertrouwen te winnen. Allen dan kan alles verlichting geven.

Alles wat je met een doet, zal beloond worden, een hart die zal stralen opent deuren en zal je trots op jezelf zijn.

Wees lief doe alles oprecht

Wees eerlijk maar zoek ook hulp als je dit nodig hebt

Delft voor Elkaar biedt dit aan, vraag het of loop een keertje langs voor info.

Jorie van Leeuwen – 74 jaar

Ik ben geboren in Baarn (Utrecht) in 1947, maar opgegroeid in Sittard (Limburg). Sinds 1983 woon ik in Delft. Ik vind Delft een prachtige stad en heb het hier erg naar mijn zin. Nu ben ik een trotse, blijde moeder (2 zonen, een bonuszoon en bonusdochter) en oma (5 kleindochters en 1 kleinzoon) met heel veel hobby's en ik doe vrijwilligerswerk. Maar in mijn jeugd was ik niet zo trots en tevreden.

Ons gezin bestond uit vader, moeder, 2 zonen en 2 dochters. Mijn moeder had het erg moeilijk in het leven. Zij kon niet echt vrolijk zijn, knuffelde ons niet en was vaak erg kortaf naar ons. Ze kon zich niet inleven in ons wereldje. Mijn vader kon daar niet goed mee overweg en vluchtte in zijn werk (als hij thuis was, knuffelde hij ons wel af en toe). Mijn broers, waarvan de oudste 3 jaar ouder was dan ik en de jongste 1,5 jaar jonger dan ik, hadden beiden een verstandelijke beperking. Mijn zusje was 8 jaar jonger. Mijn moeder vond, dat ik, als oudste meisje, dienstbaar moest zijn in ons gezin. Dus: helpen in het huishouden en vooral veel voor mijn broers doen. Omdat ik goed kon leren, zei mijn moeder meerdere keren: "Was het maar andersom, meisjes kunnen in het huishouden aan de slag, maar jongens moeten leren om een gezin te onderhouden....." Daardoor voelde ik me schuldig vanwege mijn intelligentie.

Dat er problemen waren in ons gezin, daar mocht je buitenshuis niet over praten. Mijn moeder trok zich heel veel terug op de slaapkamer. We hadden wel een dienstmeisje en mijn vader maakte ontbijt voor ons en bracht ons naar bed. Dat mijn broers verstandelijk beperkt waren, werd door mijn moeder ontkend, maar ze liet wel aan alle kanten merken dat mijn vader en ik hen overal mee moesten helpen. Mijn broers moesten zelfs naar een gewone lagere school, terwijl ze dat echt niet aankonden.....

Voor mijn gevoel had mijn moeder een hekel aan mij, want ik mocht niets, omdat ik altijd moest helpen en moest verantwoorden waar ik heen ging. Vriendinnen had ik soms wel, maar die vonden het niet leuk met mij, omdat ik niets mocht. Mijn moeder zei dat ze zelf vroeger ook niet naar feestjes ging en dat dat niet nodig was..... Ik probeerde stiekem toch nog wel iets te regelen, als ik de hond uitliet of een boodschap moest doen. Als mijn moeder daar

achter kwam, was ze heel boos op mij en stuurde me naar mijn kamer. Ze sprak dan dagen, soms weken niet tegen mij, gaf me alleen kortaf opdrachten. Excuus aanbieden hielp niet, want ze luisterde niet naar me en geloofde me toch niet. Een keer had ik bloemen voor haar gekocht van mijn zakgeld en die gooide ze in de vuilnisbak. Ik begreep het niet en voelde me erg slecht. Dat schreef ik ook in mijn dagboek.

Toch had ik een uitlaatklep. 's Nachts in mijn dromen kon ik vliegen! Dat was heel bijzonder, want ik voelde het zelfs in mijn buik als ik mijn armen omhoog deed en opsteeg. Dan vloog ik naar hele fijne plekken, waar het zonnig was met mooie natuur en hele lieve mensen, die mij aardig vonden. Toen ik ouder werd, begreep ik dat mijn moeder psychisch ziek was. Ze werd diverse malen opgenomen en ik ging naar kostschool, waar ik in 6 jaar mijn gymnasium bèta haalde. Kostschool vond ik trouwens erg leuk: gezellig met allemaal meiden bij elkaar. We lachten heel veel en haalden kattenkwaad uit. Mijn vader, broers en zusje bleven thuis met gezinsverzorgsters. Na mijn gymnasium wilde ik psychologie gaan studeren in Nijmegen, maar dat mocht niet. Mijn moeder was inmiddels weer thuis en zij wilde dat ik thuis bleef en een opleiding in de buurt ging volgen. Ik was heel boos, maar had geen keus. Ik was bijna 18 jaar en in die tijd was je pas op je 21e volwassen. Dus deed ik in Sittard de Sociale Academie. Uiteindelijk heeft me dat toch ook wel goed gedaan, want ik leerde me meer te verdiepen in mijn medemensen en begreep ook wat meer van de ziekte van mijn moeder.

Maar ik wilde uitvliegen en een eigen toekomst opbouwen. Op mijn 21e ben ik overgestapt naar de Sociale Academie in Eindhoven en ben ik op kamers gegaan en ook gaan werken. Mijn moeder was heel boos en zei me aan telefoon dat ik niet meer thuis hoefde te komen. Ik belde mijn vader op zijn werk. Hij wilde niet tegen de beslissing van mijn moeder ingaan en beloofde me wat geld voor de eerste levensbehoeften. Twee jaar lang heb ik mijn familie niet meer gezien, wat ik echt heel erg vond. Mijn vader belde ik wel af en toe en mijn zusje schreef me brieven. Intussen was ik getrouwd met mijn toenmalige vriend en werd onze eerste zoon geboren. En opeens stonden mijn ouders in het ziekenhuis naast mijn bed..... Daarna werd het contact hersteld, maar het bleef toch minimaal. Ook toen de tweede zoon werd geboren waren ze er. Ik ging ook wel met mijn kinderen naar mijn ouders, maar mijn moeder vond dat veel te druk. Dan vroeg ze of ik

zonder kinderen wilde komen, maar die vraag sneed me door mijn ziel.....

In mijn huwelijk voelde ik me ook niet gelukkig. In 1983 ben ik met de kinderen gevlucht.....naar Delft. Daar vond ik een baan in het onderwijs en dat vond ik erg leuk. Maar nog steeds had ik moeite met mezelf. Zodoende ben ik in therapie gegaan. Toen leerde ik trots te zijn op mezelf, omdat ik toch maar staande bleef en gewoon werkte en voor mijn kinderen zorgde. Ik groeide in mijn werk en ook in mijn relatie met de kinderen. Ik leerde genieten van het feit, dat ik gewaardeerd werd en ging me verder ontplooiën: lerarenopleiding en daarna sociale psychologie. In die tijd leerde ik via mijn school mijn huidige man kennen. In mijn vrije tijd ben ik gaan schilderen en beeldhouwen. Mijn mooiste beeld is een bronzen mens met vleugels: Jorie, die gaat vliegen en haar zonnige toekomst tegemoet gaat!

Na 25 jaar onderwijs ben ik nu gepensioneerd en doe ik veel vrijwilligerswerk, onder andere schilder ik met verstandelijk beperkte mensen. Daar kan ik echt van genieten. Ze zijn zo blij en trots op wat ze schilderen! En ik kan goed met hen omgaan, want dat heb ik geleerd door mijn broers.

Mijn ouders zijn overleden. Ik neem ze nu niets meer kwalijk. Mijn moeder wilde wel anders, maar was psychisch ziek (schizofreen volgens de artsen) en mijn vader vond het moeilijk om daarmee om te gaan. Dat heeft hij op zijn sterfbed verteld. Achteraf zie ik het als een leerschool. Ik heb heel veel geleerd in mijn leven en weet dat mensen vaak dingen doen, omdat ze het zelf moeilijk hebben en niet omdat ze anderen tegen willen werken. Ik ben uiteindelijk een blij en levenslustig mens geworden, die zich goed kan uiten, in taal en kunst.

Met mijn zusje en broers (die nu in een huis voor mensen met een verstandelijke beperking wonen) heb ik een goed contact. Mijn zusje is contactpersoon voor een broer en ik voor de andere. En wat Delft betreft: ik voel me hier heerlijk thuis. Een mooie, gezellige stad. Ik geniet van mijn relaties met man, kinderen, kleinkinderen en verdere familie en vrienden. En mijn contacten via het vrijwilligerswerk.

Mijn bronzen beeld (Jorie met vleugels) staat in onze kamer, als bewijs dat ik uitgevlogen ben. Als ik overlijdt, mag dit beeld op mijn kist staan, want dan vlieg ik verder.....

De passievolle vrouw

Ik kom uit een familie-stamboom die al eeuwen in Delft geworteld is. In de vrouwen generatielijn zaten veelal sterke vrouwen, die omgingen met de tijdsgeest waarin ze leefden. Eeuwenlang werden culturele waarden in de maatschappij voornamelijk door mannen gedomineerd, en werd van vrouwen verwacht dat ze zich zoveel mogelijk er aanpasten. Één van de vormen van onderdrukking vond ik het korset. Toen ik als jong kind een keer bij mijn oma logeerde zag ik dat ze dit aantrok, en hoe strak dat om haar hele lichaam zat. Dat moest nog net niet aangesnoerd worden. Het was letterlijk een Keurslijf die de vrouw in zijn algemeenheid beperkte in haar dagelijkse leven. Maar in de tijd dat mijn oma opgroeide was het ongepast om geen korset te dragen zodra je een volwassen vrouw was (in haar sociale klasse). Omdat het duidelijk te zien was als je zoiets niet aan had, werd het dus sociaal gezien verplicht om zo'n ding aan te trekken. Vervelend was wel dat je er minder goed adem door kon halen. (Daardoor minder energie, kracht en vrijheid). Als kind besloot ik toen dat ik dat nooit wilde. Ik wilde me niet in een keurslijf figuurlijk en letterlijk laten duwen. Mijn voornemen was dat ik zou proberen zoveel mogelijk in het leven mezelf te zijn en mijn passie te volgen.

Gelukkig groeide ik op in een tijd waarin er meer mogelijk was voor vrouwen. Ik had de mogelijkheid om te studeren, en me als persoon te ontplooien.

In een paar generaties voor mij was er in de familie een bekende drukkerij/uitgeverij opgericht die een belangrijke informatievoorziening was in die tijd voor Delft en omgeving, en o.a. een grote krant voor die tijd uitgaf. Dit werd een aantal generaties door de mannen van de familie gerund. Als kind las ik deze krant, en wilde daar later ook wel in werkzaam zijn. Jaren later en na wat omzwervingen was ik fotograaf geworden. En één van die dingen waarvoor ik foto's maakte was deze krant. Inmiddels zat er iemand anders aan het roer van de krant, wel was het nog steeds in die tijd een mannenbolwerk. Ik werd er de eerste vrouwelijke fotograaf van betreffende krant. Het gaf wel wat hobbels omdat sommige mensen niet gewend waren aan een vrouwelijke fotograaf. Sommigen duwden mij in eerste instantie in een ander hokje als ik aankwam om foto's te maken. Een

voorbeeld daarvan was dat een oudere vrouw dacht dat ik een hulpverleenster was en haar kwam helpen met iets. Inmiddels jaren later zijn meerdere mensen er nu wel aan gewend, tevens lopen er nu meerdere vrouwelijke fotografen rond op verschillende plekken. Soms zijn er nog wat hobbels te nemen, maar dat is niet zo erg meer als vroeger. Ik ben mijn passie gaan volgen, en heb mij niet laten beperken door het symbolische keurslijf van de tijdsgeest. Als fotograaf en in de creatieve sector heb ik gelukkig de vrijheid om de inspiratie uit mijzelf te halen en veelal te creëren wat ik wil.

De schrijfster van dit verhaal heeft aangegeven anoniem te willen blijven.

Katelijne Heringa – 51 jaar

Ik werd geboren in Wageningen, maar we verhuisden al snel naar Congo, waar we een jaar bleven. Bij terugkomst verhuisden we naar het dorp waar de grootouders van mijn moeders kant ook woonden. Zij speelden een grote rol in mijn opvoeding; ze waren overtuigde atheïsten, vegetariërs en socialisten. Mijn opa had een hele interessante familiegeschiedenis. Zijn ouders waren theosofen, ze aten geen vlees (dat was voor die tijd heel bijzonder), geheelonthouders (nadat mijn over- overgrootvader overigens dronken in de sloot was gevallen en verdronken) en waren overtuigd atheïsten.

De broer van mijn opa, oom Piet Blijenburg, richtte weverij de Ploeg mede op in 1923, die begon als een idealistische landbouwcommune waar iedereen loon naar behoefte kreeg. Ploegstoffen werden later wereldwijd bekend. De Ploeg deed aan een soort Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen avant la lettre. De Ploeg was een werkgemeenschap waarin alle werknemers zoveel mogelijk tot hun recht komen. De beide broers van mijn opa weigerden militaire dienst, waardoor mijn opa vrijgesteld werd van dienstplicht.

Nu zijn dingen als vegetarisme, yoga en emancipatie doodnormaal (mijn opa deed een groot deel van de huishouding). Maar toen was het dat zeker niet. Zeker niet in de streek waar wij woonden. Ook mijn ouders waren idealistisch. Mijn vader deed ontwikkelingswerk en mijn moeder schreef bv brieven voor gewetensbezwaarden via Amnesty. Opgroeien in een vrij traditioneel, katholiek dorp in Noord Brabant was voor ons kinderen die niet 'mainstream' waren, niet altijd makkelijk. We vielen best buiten de boot. Op school bv. Het gaf echter ook wel weer voordelen, want de band was hecht met mensen in de omgeving die op dezelfde manier dachten en leefden als wij.

Mijn beide oma's zijn hele sterke vrouwen. Zowel fysiek als mentaal. De moeder van mijn moeder was een hele intelligente vrouw. Zij ging op haar tachtigste nog studeren en haalde toen een graad in de wiskunde. Zij is 98 jaar geworden. Mijn andere oma, de moeder van mijn vader, had het niet makkelijk. Haar man, mijn opa dus, was geen makkelijke man, begrijp ik uit de verhalen. Toch liet mijn oma niet over zich heen lopen. Integendeel. Zij was lid van de Rooie Vrouwen. En toen ik en mijn broer als kinderen een vakantie naar mijn vader op Sri Lanka gingen maakte de vliegtuigmaatschappij onze koffers onderweg kwijt. De koffers met

onder meer kaas, die we maanden later pas terugkregen, zaten ondertussen vol met maden en alles was bedorven. De verzekering weigerde ons echter een schadevergoeding te geven. 'Wacht maar', zei mijn oma, 'ik bel wel even.' En zo geschiedde. In no-time hadden we het geld terug. Deze oma is nu 102 en woonde tot een maand geleden nog helemaal zelfstandig.

Rode draad is denk ik dat er een ongeschreven regel bij ons thuis, in onze familie, was om niet blindelings in het gareel te lopen, maar om out of the box te denken. Om autoriteit niet voor lief te nemen, maar om zelf na te blijven denken. Dat gold voor mannen, maar zeker ook voor vrouwen. Daar ben ik nu blij om en dat maakt mij en mijn familieleden denk ik tot zelfbewuste, originele, redelijk eigenwijze individuen.

Nu woon ik alweer ruim 15 jaar in Delft met mijn man en twee kinderen. Ik voel me helemaal thuis hier. Het oude centrum vind ik bijvoorbeeld prachtig. Tussendoor hebben we nog vier jaar in Soedan gewoond. Van tevoren trok dat land ons eerlijk gezegd niet. zo Maar ik ben heel veel van dat land en de mensen daar gaan houden. We hebben zoveel hele lieve, enorm gastvrije mensen ontmoet daar.

Wat ik mee zou willen geven aan volgende generaties is: geloof in jezelf. Stippel je eigen pad uit. Ga voor wat je zelf wil. En daarnaast (en dat heb ik vooral geleerd van de tijd die ik in het buitenland heb doorgebracht): probeer niet in hokjes te denken. Probeer het gesprek aan te gaan, ook met andersdenkenden. Zo krijg je de mooiste en meeste verrassende gesprekken. Echt waar, er gaat een wereld voor je open.

Ghada Saleh – 50 jaar

Ik ben een Soedanese vrouw die haar leven veranderde, op zoek naar veiligheid, vrijheid in haar leven, en die worstelde om haar leven en het leven van haar kinderen helemaal opnieuw op te bouwen in een land van vrijheid.

Op 31 augustus 2001 ben ik met mijn kinderen en mijn man naar Delft verhuisd nadat onze zaak als asielzoeker was gesloten, en we werden uitgeprocedeerd. Voordat dit gebeurde werd mijn man toegelaten tot de TU Delft om zijn master te doen, maar helaas kon hij het niet voltooien vanwege de situatie waarin we op dat moment zaten.

We zijn verhuisd naar Delft en we weten niet hoe ons leven eruit zou hebben gezien nadat we waren uitgeprocedeerd en we illegaal zouden leven met onze kinderen. Ik was erg bezorgd over ons leven. Ik was erg bang dat we door de politie zouden worden gepakt en gedeporteerd zouden worden. Ik had geen idee hoe ik mijn kinderen kon opvoeden zonder geld. De gemeente zou niet betalen voor mensen zonder papieren. We hadden geen vestigingsplaats, we moesten telkens verhuizen naar een andere plek in Delft. Mijn man en ik besloten om te strijden voor het leven van onze kinderen. Ik zei altijd tegen mezelf dat ik sterk moest blijven en moest vechten.

In 2004 werd ik geaccepteerd tot de internationale bedrijfs- en managementstudie aan de Hogeschool Rotterdam. De vluchtelingenorganisatie accepteerde om mijn studie aan de universiteit te betalen voor de universiteit. Dit gaf mij een kleine witte vlek in mijn harde donkere leven. Ik had moeite om mijn studie af te maken. Ik was overbelast, maar het was een van mijn doelen om mijn studie af te maken. Ik heb een goede baan gekregen en doe positief mee aan de gemeenschap. Ik ben erin geslaagd mijn studie af te ronden ondanks de vele obstakels die me in de weg stonden. Dit was de tweede spot in mijn leven. Ik moet mijn strijd voortzetten, zei ik tegen mezelf.

Deelname met Delft

Verbinding maken met de gemeenschap was een van de sterkste stappen die veel positieve dingen in mijn leven hebben gebracht. Delftenaren hebben veel geholpen om veel obstakels te overwinnen om te kunnen leven.

Na 10 jaar heb ik mijn verblijfsvergunning, mijn nieuwe levensreis is begonnen, zei ik tegen mezelf. Deuren zullen opengaan, nu kunnen we ons als normale mensen vestigen en een normaal leven leiden. Het derde spotlicht. Het leven stopt niet hierdoor.. het moet

doorgaan.

Ik was 10 jaar voorzitter van de Soedanese gemeenschap in Delft, ik won vorig jaar de poweraward-prijs. Ik werd ambassadeurs van kinderopvoeding en wereldwijde goodwill-ambassadeurs, voorzitter land van Soedan. Dit alles gebeurt vanuit Delft, de stad die zijn handen opende, en ons met zijn goede hart ontving en verzorgde. Mijn leven was een les voor mijn kinderen, blijven vechten tot je hebt wat je wilt..

Ik zei altijd tegen hen dat er ook lichtvlekken in ons leven zijn, we moeten in onszelf geloven, dat het leven obstakels zal overwinnen. Blijf vriendelijk, help anderen, heb sympathie voor anderen, wees menselijk. Hoe moeilijk het leven is, geef nooit op.

Marion de Vlieger – 64 jaar

Ik ben de dochter van een slager, de beste van Rotterdam-Zuid is mij altijd verteld, en aangezien we aan de haven woonden en alle scheepsluit in de winkel kwamen voor een goed stuk vlees, heb ik dat altijd kunnen geloven.

Geboren en tot 6 jaar getogen in een echte volkswijk, met café's op elke hoek, een bakker en een groentewinkel en onze slagerij op nummer 8. Wij woonden op het hoekje op nummer 2, boven het café, 1 trap op, daarboven onze burens en dan nog een trap naar de kolenzolder. Heel spannend was het daar. Een keer per week werd de kolen daar geschept in een kolenkit om midden in de kamer gebruikt te worden in de kolenkachel.

Onder de rook van de Kuip, het stadion van Feyenoord, waren mijn vader en iedereen die in huis kwam, enthousiaste luisteraars van de wedstrijden, maar ik denk niet dat mijn vader ooit in de Kuip is geweest. Wel altijd het toto formulier invullen, en daar mocht ik af en toe mee helpen.

Toen ik op 6-jarige leeftijd thuis kwam van een afscheidsreisje van de kleuterschool werd ik opgehaald door een tante. Mijn moeder was onder aan de trap gevonden, overleden aan een hartverlamming en wat ik me herinner dat er gezegd werd, nog met de stofzuiger in haar hand. Ze was 51 jaar.

Mijn leven veranderde. Mijn vader had de slagerij en kon door de week niet voor mij zorgen. Er was wat gesteggel (hoorde ik later) over bij welke tante ik door de week zou kunnen wonen, maar uiteindelijk kwam ik bij mijn verder kinderloze en niet al te jonge oom en tante terecht, die in Kralingen in een piepklein beneden huisje met een tuintje woonden. Door de week was ik daar en in het weekend ging ik naar mijn vader. Een wereld van verschil tussen mijn vader, de slager en mijn oom, de kantoorclerk, die het niet altijd met elkaar eens waren over de opvoeding, waartussen ik altijd mijn weg heb moeten vinden.

In mijn pubertijd hielp ik in het weekend met barkeepen en maakte lange uren in het café waar mijn vader regelmatig kwam en door de week was ik het nette, verlegen schoolmeisje. Mijn vader is gestopt met de slagerij. Hij kon geen hulp meer krijgen en het werd fysiek te zwaar. In zijn teveel aan vrije tijd kwam hij nog veel vaker in de kroeg en ging veel te veel drinken, en overleed op 65 jarige leeftijd. Ik was 18 en deed dat jaar eindexamen.

Na mijn middelbare school ging ik naar Schoevers, omdat ik wel zou kunnen studeren (met VWO pretpakket) maar bij gebrek aan een passie of talent geen idee had welke studie het zou moeten worden. Schoevers met gemak afgerond, maar vond het zo'n kleuterschool met alleen maar meisjes, dat ik toen besloot zeker op dat moment niet te willen gaan studeren en ook zeker geen secretaresse met mantelpakje in een advocatenkantoor te worden. Ik wilde eigenlijk de grote boze wereld nog niet in (Aan een klein meisje, Annie JMG Schmidt, dit versje hangt nog altijd op mijn kamer op de TU)).

Waar ik wel blij van werd was een baan als secretaresse bij de TU Delft. Geen mantelpakje, maar gewoon in spijkerbroek en als tegenwicht van de meisjes op Schoevers, een echte mannenomgeving.. Als echt meisje -meisje leerde ik snel de mannen humor waarderen en na meer dan 40 jaar werk ik daar nog altijd met veel plezier. Inmiddels is het aantal vrouwen op de TU flink gestegen en zelfs in sommige functies zijn de mannen bijna helemaal verdwenen. De TU is ook heel internationaal geworden, en ik vind het nog altijd heel erg interessant om om te gaan met de verschillende culturen en andersdenkenden. Nooit heb ik me als vrouw minderwaardig gevoeld en heb daar altijd mezelf kunnen zijn.

Na 64 jaar denk ik wel dat iedereen een radertje is, die hoe klein ook, zeker een bijdrage levert aan een tijdperk en de wereld. Mijn motto voor de mensen is: Probeer elkaar te begrijpen, (bijna) iedereen is leuker als je ze beter leert kennen.

Cheraldine Osepa

Gisteren in een vergadering was er een discussie over een hek. Een oud hek hier in Delft. In de groepsapp zei ik: 'Het hek heeft heel veel verhalen'. Soms, als een onderwerp in de raad besproken wordt, in dit geval ging het over een hek, wil ik er zelf naar toe. Dus ik ben naar dat hek gegaan van de week om te kijken, waarom is er discussie om een honderden jaren oud hek nou weg te halen? En toen dacht ik: joh! Hek! Wat heb jij allemaal te vertellen! Dus ik was voor het hek, voor, dat het hek zou blijven. Want alles is energie. Het leven is energie, vibratie en frequentie. Anders bestaan wij niet.

Ik ben Cheraldine Osepa. Ik ben geboren op Curaçao. Mijn moeder leeft niet meer, mijn vader wel. Hij is nu 85. Mijn moeder is in 2015 overleden. Mijn moeder was een hele, hele slimme vrouw. Best streng, maar haar doel was om ons allemaal succesvol te krijgen, dat iedereen zou studeren en zeker dat je jezelf kon redden in het leven. Ik heb in Tilburg gestudeerd en Tilburg heeft affiniteit met Curaçao door de fraters van Tilburg en de paters van Breda.

Ik ben nu raadslid in de gemeente Delft. Ik ben naar Delft gekomen omdat, volgens mij Delft mij geroepen heeft. Ik ben iemand die het pad van de wind volgt. De wind ging naar Delft.

Ik weet nog toen ik mijn eerste bedrijf, mijn eerste winkeltje opende, dat mijn moeder toen zei: 'Kind toch, ik moet met je praten.' Ik zei: 'Wat is er mama?' Ze zei: 'Dit is toch niet voor ons?' Ik zei: 'Wat bedoel je?' Ze zei: 'Dit is voor rijke mensen, om businessvrouw en ondernemer te worden.'

Mijn moeder had zoiets van: ga niet beyond de plek die je toegewezen is, want dat is de plek die je toegewezen is en probeer binnen dat plekje jouw eigen plekje te creëren en survive daarin. Maar dat was het oude denken. Het nieuwe denken is: ik wijs mezelf mijn eigen plek toe, als je het niet erg vindt, en ik doe zelf waar ik zin in heb en ik ontwikkel mezelf en als je dat niet leuk vindt, mag je doorlopen. Dus dat is die kentering. Ik ben blij dat de generaties na mij, zich gerealiseerd hebben dat dat stukje van de opvoeding van stil blijven, doorslikken, geen aandacht aan besteden, dat dat passé is en dat die tijd voorbij is en nooit meer komt. Gelukkig maar! Want de brutalen hebben de wereld. Dus als je je mond niet open kan trekken, als je niet jezelf

verdiept in je afkomst, in je geschiedenis, in je talenten, in wat je allemaal kan leveren aan de maatschappij, dan kom je er niet. Je moet kunnen praten en het allerbelangrijkste: je moet je pijn kunnen benoemen. Als je je pijn niet benoemt, gaat niemand dat voor je doen, want mensen kunnen niet in je koppie-koppie kijken. Dus dan is het aan jou om het podium te pakken. Ik ben blij dat die tijd gekomen is.

Wat ik volgende generaties wil meegeven is dat ze zichzelf kunnen zijn. Ga op zoek naar jezelf, hou jezelf staande. Je hoeft niet sterk te zijn. Door je zwaktes te kennen, ben je sterk. Wij zijn één.

Hennie de Groot-Heupner – 69 jaar

Ik ben Hennie. Ik woon hier in het Poptapark. Ik ben gepensioneerd, maar ik werk nog steeds in de zorg. De zorg voor mensen is eigenlijk mijn passie. Mensen helpen, kijken hoe mensen in het leven staan, wat ze hebben meegemaakt. Ik werk met oudere mensen die eigenlijk al een beetje dementerend zijn. Dat vind ik heel erg boeiend. Ik ben wel een heel zorgzaam type, dat zeggen mijn kinderen ook. Dat zit in me en ik heb dat van huis uit meegekregen. Mijn vader zei altijd: 'De visite moet altijd de beste plek hebben in je huis.' Toen dacht ik: ja, dat klopt ook eigenlijk wel. Ik vind het ook heerlijk om voor mensen te zorgen en er voor ze te zijn. En niet alleen familie, maar ook mensen die ik eigenlijk nauwelijks ken.

Mijn ex-man en ik hebben drie kinderen. We wilden graag kinderen, maar het lukte niet. Uiteindelijk zijn we overgegaan op adoptie. De oudste komt uit Indonesië, de middelste uit Brazilië. Ze waren echt nog baby's toen ze bij ons kwamen. Dus ik was druk met de kinderen en helemaal niet meer met zwangerschap bezig. Toen raakte ik toch nog zwanger en kregen we een derde zoon. Het opvoeden van drie jongens was niet altijd even makkelijk. De middelste was echt een belhamel. Maar goed, het is me gelukt. Het zijn nu drie volwassen mannen en ze hebben zelf kinderen. Dus ik ben oma. Het voelt heel speciaal, ik zou het voor geen goud willen missen.

Zeker vijftien jaar geleden kwam mijn middelste zoon naar mij toe en zei: 'Mam, er staat een mevrouw bij de tram met een baby en een jongetje. Ze moet met de kindjes naar het ziekenhuis, maar daar gaat geen tram naartoe.' Hij wist dat ze op de Pijperring woonde, maar verder niks. We zijn toen snel in de auto gestapt om te kijken of we haar konden vinden. Mijn zoon weet ook hoe ik ben en dacht: dat gaat mama wel doen. En natuurlijk doe ik dat. Het was een Afrikaanse vrouw, ze had een baby'tje bij zich van een paar weken. Doodziek was het kindje. En het jongetje was denk ik een jaar of twee. We zijn naar het ziekenhuis gereden. Het kindje moest onderzocht worden en daarna moesten er medicijnen gehaald worden, maar de apotheek hier in Delft was dicht, dus we moesten naar Pijnacker. Toen heb ik die mevrouw afgezet bij haar huis en ben ik met mijn zoon naar Pijnacker gereden om daar de medicijnen te halen. Die vrouw had geen familie, was helemaal alleen met haar twee kindjes. Ze woonde nog niet zo lang in Delft

en ze sprak alleen maar Engels. Ze was heel erg dankbaar dat wij haar geholpen hadden. Maar ze had ook bijna geen geld en er was ook bijna geen eten in huis. De volgende dag heb ik eten gebracht. Ook heb ik mijn collega's gevraagd wie er nog kinderkleding heeft. De reactie was echt overweldigend, ik had ineens van alles en nog wat aan kleding.

We hebben haar nog heel lang begeleid en ze is ook vaak bij ons thuis geweest. We hebben haar zoontje van twee vaak meegenomen, zodat zij een weekje op adem kon komen. Maar op een zeker moment is ze uit beeld verdwenen. Dat is heel jammer. Dus ik heb geen idee hoe het met ze is. Dat is ook weer zoiets, dat ze dan ineens uit je leven verdwijnen. Soms moet je dingen ook loslaten. Dat is dan wel eens lastig, maar het is wat het is. Zo probeerde ik laatst ook met een jongeman te praten die al een paar dagen in het park zat, maar hij gaf bijna geen reactie en wilde nergens over praten. Dat moest ik natuurlijk accepteren, maar het houdt me wel bezig. Ik vond hem heel kwetsbaar, ik zag verdriet in zijn ogen. Ik voel het als mensen niet goed in hun vel zitten. Ik wil altijd een luisterend oor zijn voor iedereen. Dat kan je ook wel eens opbreken. Maar dat is dan maar zo, dan heb je er even last van, zoals bij deze jongeman. Het is heel mooi om te zien dat mijn kinderen heel behulpzaam zijn en klaarstaan voor andere mensen. Ik vind dat je er moet zijn voor je medemens. Iedereen moet voor elkaar zorgen. We zijn allemaal mensen, iedereen heeft recht op een goed leven, iedereen heeft recht op een toekomst. Helaas is dat niet voor iedereen weggelegd. Dat vind ik soms moeilijk. Iedereen heeft recht op alles wat wij hier hebben. Want we hebben het goed hier. Dat heb ik van huis uit meegekregen en dat geef ik ook door aan mijn kinderen. Mijn boodschap is: iedereen is gelijk, niemand uitgezonderd.

Helen Patterson-Skinner – 71 jaar

Ik ben geboren in 1950 in het district Nieuw Nickerie van de voormalig Nederlandse kolonie Suriname.

Mijn moeder Maybel Patterson werd in 1921 geboren in Nieuw Nickerie, Suriname, maar groeide op in de Britse kolonie Guyana. Op 19-jarige leeftijd ging zij terug naar haar geboorteplaats in Suriname.

Ik kom uit een hardwerkende arbeidersfamilie. In onze omgeving waren er weinig mogelijkheden om je te ontwikkelen. Desondanks vond mijn familie het erg belangrijk dat wij ons best bleven doen om verder te komen. Meisjes werden extra gestimuleerd. Hen werd gezegd “Je diploma is je man”. Dit is een bekende uitspraak in Suriname. Het gebrek aan ontwikkelingsmogelijkheden was voor ons de voornaamste reden om naar Nederland te gaan.

In 1973 vertrok mijn moeder naar Nederland om zich te voegen bij mijn twee oudere broers en hen te helpen met oppassen op hun kinderen. Door parttime te werken, kon zij geld sparen om mij en mijn jongste broer te laten overkomen naar Nederland.

Februari 1974 kwam ik naar Nederland, dat was een bijzondere periode voor Suriname; op 25 november 1975 werd zij namelijk een onafhankelijke republiek. Ik was toen 24, bijna 25 jaar en had een zoontje van twee jaar. Toen ik naar Nederland kwam had ik een ULO-diploma (Uitgebreid Lager Onderwijs) en werkervaring als bibliotheekassistent. Door de vele mogelijkheden in Nederland om je verder te ontwikkelen werd mijn lijfspreuk “Iedere generatie moet een verbetering zijn van de vorige”.

Ik ben vanaf mijn eerste dag in Nederland bij bedrijven naar binnen gestapt om te vragen of ze werk voor mij hadden. Dat was een vreemde manier van solliciteren, maar men kon aan mij merken dat ik graag wilde werken. Binnen drie dagen had ik een baan.

In Nederland werkte ik fulltime en studeerde ik in de avonduren. Ik begon als secretaresse bij de Optische Industrie Old Delft aan de van Miereveltlaan, terwijl ik in de avonduren een schriftelijke vmbo-opleiding volgde. Na deze opleiding werd ik toegelaten tot de mbo-opleiding maatschappelijk werk en liep ik stage bij de gemeente Delft. Na afronding hiervan heb ik mij laten opleiden tot hbo-opbouwwerk.

Met mijn hbo-opleiding en wat extra lessen wiskunde, kon ik in de avonduren de studie Sociologie volgen aan de Erasmus universiteit in Rotterdam. Ik kreeg een vaste aanstelling bij de gemeente Delft, heb diverse functies doorlopen en eindigde als beleidsadviseur.

Mijn kinderen, die ik alleen heb moeten opvoeden, hebben een kortere weg gevolgd naar de Universiteit en dragen positief bij aan de samenleving.

Heera Dijk – 41 jaar

Ik ben geboren en getogen in Delft, mijn moeder is zelfs mijn juf geweest, ik heb bij haar op de basisschool gezeten. Dat was zeker toen ik jong was niet altijd even makkelijk. Als opgroeiend kind wil je je moeder niet continu om je heen hebben. Gaandeweg ben ik er achter gekomen dat het juist heel fijn was. Het heeft voor een veilige basis bij mij gezorgd.

Mijn ouders komen niet uit Nederland, ze zijn hier naartoe gekomen om te studeren. Eigenlijk is mijn moeder voor de liefde vanuit Curaçao naar Nederland gekomen. Mijn vader studeerde al in Delft, toen heette dat nog de Technische Hogeschool Delft. Ook mijn moeder heeft hier gestudeerd, zij heeft zelfs twee studies gedaan.

Studeren en hard werken vonden mijn ouders voor mij en mijn broer heel belangrijk. Dat vond ik niet altijd makkelijk, voor mijn gevoel lag de lat hoog. Nu ik ouder ben, waardeer ik deze instelling. Ik heb hierdoor discipline en wil voor het beste gaan. Mijn moeder zei vaak: “Een papiertje op zak, zorgt voor meer vrijheid”.

Zij is altijd blijven werken, ook toen ze kinderen kreeg. Van mijn ouders heb ik geleerd dat je alles kan als je het maar wil. Je moet er voor gaan en vooral doorzetten, niet opgeven. Dat is ook mijn motto ‘ik doe het gewoon’.

Een paar jaar geleden ben ik ziek geworden. Na de geboorte van mijn zoontje, kreeg ik last van mijn darmen. Onderzoek wees uit, dat ik de chronische darmziekte colitis ulcerosa heb. Het accepteren van mijn ziekte is een lang proces geweest. Van nature ben ik een positief persoon, maar hierdoor raakte ik wel uit balans. Het zorgde voor veel onbegrip en verdriet bij mij.

Uiteindelijk ben ik gaan mediteren. Ik ben op les gegaan en heb mij verdiept in de zen methode. Door te mediteren ben ik weer meer in balans gekomen. Sterker nog, door meditatie pas ik mijn motto vaker in de praktijk toe. Ik begin nu elke ochtend met mediteren en doe ook yoga oefeningen. Daarnaast let ik op mijn voeding, ik heb een ander dieet en heb daardoor mijn ziekte meer onder controle.

Ik heb mijn persoonlijke ontwikkeling altijd belangrijk gevonden of dat nu is door een training te volgen of een boek te lezen. Ik stel me open en nieuwsgierig op, hierdoor zie ik overal kansen en mogelijkheden, zelfs toen ik zo ziek was. Ik realiseer me dat niet iedereen dezelfde kansen krijgt. Daarom ben ik mentor voor een leerlinge hier uit Delft die extra begeleiding kan gebruiken. Ik wil haar laten zien hoe het anders kan en dat je soms het gewoon

moet doen. Dat je daardoor juist leert vertrouwen en geloven in jezelf.

Binnenkort start ik als docent aan de Haagse Hogeschool. Ik kijk er naar uit om mijn kennis en ervaring over te brengen op de studenten. Ik wil echt een coach zijn en hen leren het beste uit zichzelf te halen. Iets wat ik van huis uit heb meegekregen en waar ik nog steeds de vruchten van pluk. Weer een nieuwe ervaring, maar “ik doe het gewoon!”.

Fouzia Semri

Ik ben Fouzia Semri, geboren in Fez, Marokko. Mijn ouders hebben me altijd gemotiveerd om te gaan studeren. Ik heb Arabische literatuur gestudeerd. Tegelijkertijd gaf ik Arabisch les op een basisschool.

Nadat ik getrouwd was, ben ik naar Delft gekomen in het kader van gezinshereniging. Ik ben gelijk begonnen de Nederlandse taal te studeren. Ik ging werken bij het Intercultureel Vrouwencentrum, waar vrouwen kwamen voor activiteiten en om iets te leren. Daar informeerde en adviseerde ik mensen. Maar toen ging het centrum dicht. Omdat ik ervaring had met lesgeven, ben ik begonnen met taallessen voor Marokkaanse vrouwen, bij het buurthuis in de Voorhof. Op de eerste dag kwamen al twintig vrouwen. Ik was helemaal blij en verrast en de vrouwen waren echt enthousiast. De lessen gingen heel goed en het heeft uiteindelijk 8 à 9 jaar geduurd. Ook heb ik samengewerkt met de GGD en GGZ.

Ik heb bijna altijd met en voor vrouwen gewerkt. Waar ik vandaan kom, in Fez, gaan vrouwen gewoon naar school en werken ze, maar hier in Delft zag ik Marokkaanse vrouwen thuiszitten. Sommige vrouwen komen bijna niet buiten. Ze hebben heel weinig kennis over de Nederlandse samenleving en contact met anderen kan ze motiveren om iets te gaan doen. Ik vind dat die vrouwen een beetje moeten participeren in deze samenleving. Ik vond dat er te weinig gebeurde voor vrouwen in Delft en dacht: die vrouwen moeten in beweging komen. Ik kreeg telefoontjes van vrouwen die me om hulp vroegen. Toen ben ik Maatschappelijk Werk gaan studeren, zodat ik vrouwen op een professionele manier kon helpen. Ik kreeg heel veel vragen, over van alles en nog wat. Ik verhuisde van Buurthuis Voorhof naar het Vrouwkindcentrum. Daar konden vrouwen hun kinderen mee naartoe nemen voor activiteiten. We organiseerden heel veel dingen voor vrouwen. Ik was assistent-projectleider, hielp vrouwen en draaide spreekuren.

Na vijf jaar stapte ik over naar de gemeente. Daar heb ik gewerkt als projectmedewerker huiselijk geweld. Ik hield weer spreekuren en er kwamen heel veel vrouwen naartoe. Vaak durfden ze niet naar andere instanties. Ze zeiden letterlijk: 'Ze begrijpen ons niet.'

' Ik ben altijd een luisterend oor voor ze geweest, ik respecteerd hun cultuur en het geloof en kon schakelen tussen verschillende culturen, leeftijden en generaties. Begeleiden, adviseren en motiveren was voor mij heel belangrijk. Ik ben heel blij dat ik een soort vertrouwenspersoon in Delft ben voor vrouwen.

Later ben ik gestopt met die baan in Delft. Ik heb bijna overal in Zuid-Holland gewerkt. Ik coachte, ondersteunde en begeleidde ouders met kinderen. Ik ben ook coördinator voor sportactiviteiten voor vrouwen geweest en heb uitstapjes gemaakt met vrouwen naar België. De laatste twee jaar was ik vooral met de Syrische gemeenschap bezig. Veel cliënten hadden ernstige problemen, vaak met eenzelfde soort verhaal. Ik had cliënten die op elf- of twaalfjarige leeftijd trouwden, kinderen hadden gekregen en mishandeld werden door hun man. Ze vertelden me álles. Ik was echt verbaasd. Ze konden vaak niet terecht bij een opvanghuis, vanwege de wachtlijsten. Er zou een plek moeten zijn waar vrouwen in nood naartoe kunnen, al is het maar tijdelijk. Er is nu ook nergens meer plek voor een spreekuur, alles is opgeheven. Dat mis ik echt in Delft.

Ik kom vaak vrouwen tegen die me bedanken voor mijn hulp. Vaak hebben ze echt wat bereikt, ze zijn bezig met een studie of aan het werk. Ik word heel blij als ik zie dat een vrouw blij is met wat ze heeft bereikt, dat ze zelf dingen kan oplossen. Ik heb van huis uit meegekregen dat je niet afhankelijk moet zijn van iemand, dat je op je eigen benen moet kunnen staan. Dat geef ik ook mijn drie kinderen en kleinkinderen mee. Mijn dochter heeft Culturele en Maatschappelijk Vorming gestudeerd en samen hebben we een assertiviteitstraining gevolgd en gegeven, in samenwerking met de GGZ. Mijn dochter is heel assertief. Ik was vroeger heel anders, heel verlegen. Ik durfde geen nee te zeggen. Dat doe ik nu anders.

Vrouwen moeten zichzelf nooit onderschatten, vooral niet als ze uit een ander land komen. Met je kwaliteiten kun je veel bereiken, maar je moet durven, doen en doorgaan. Je bent nooit te oud om te studeren, om iets te leren.

Selma

Hoi,

Op de middelbare school had ik een vriendin, die eruit zag als een jongen. Als iemand uit de Turkse gemeenschap zag dat ik met haar samenliep, belden ze mijn ouders op. Mijn vader vroeg mij dan 's avonds: 'Ik weet dat jij niet zo bent, maar er zijn mensen die kijken. Zij denken dat jij met een jongen loopt. Wil je de volgende keer beter opletten?'

Mijn vader heeft altijd achter me gestaan. Hij vond dat ik op mijn eigen benen moest kunnen staan. Dat ik niet afhankelijk mocht worden van een man. Ik denk dat een vader erg belangrijk is voor een dochter. Het bepaalt hoe zij later naar mannen kijkt.

We waren het eerste Turkse gezin in Koudekerk aan den Rijn. Mijn vader was al in Nederland, en mijn jonge moeder is hem met mij op haar armen, achterna gereisd. Mijn schooltijd was niet prettig. Ik werd gepest omdat ik anders was. Iedereen zag eruit als barbies. Blonde haren en van die Converse schoenen. Maar ik kwam niet op school om mezelf te showen, ik kwam om te leren. Ik moest ruim tien kilometer naar de middelbare school fietsen. In mijn herinnering altijd met tegenwind.

De mensen die mij tegenwerkten hebben me eigenlijk geholpen. Ik werd er nog meer vastberaden van. Ik haalde mijn mavo en, tegen het advies van mijn decaan in, ging ik door naar de havo. Zij zei: 'Mavo is het hoogst haalbare wat jij kan.' En ik dacht, met het advies van mijn vader in mijn hoofd: 'Daar geloof ik niks van. Ik wil gaan studeren.'

Ik was zestien jaar, kwam uit school en toen vroeg mijn moeder: 'Kom eens even bij me zitten. Iemand vindt je leuk en wil jouw hand vragen.' De jongen waar het om ging was de zoon van mijn vaders collega. Mijn ouders vroegen mijn mening, ik ben niet uitgehuwelijkt. Ik had er een goed gevoel bij. Uiteindelijk ben ik op mijn zeventiende verloofd en op mijn negentiende getrouwd. Ik ben twee jaar verloofd geweest, wat lang was want normaliter trouwde je een paar maanden later. Mijn vader wilde dat ik eerst mijn school afmaakte.

Daarna ging ik naar Delft, om samen te wonen met een man die ik amper kende. Het heeft goed uitgepakt, ik ben nog steeds met mijn man samen, maar achteraf gezien had ik liever bewuster mijn keuzes gemaakt. Ik had willen studeren.

In de Turkse gemeenschap werd verwacht dat je jong trouwt en daarna zwanger raakt. Op mijn 22e kreeg ik mijn eerste kind. Twee jaar later mijn tweede.

Ik raakte in die periode in een identiteitscrisis. Ik zat letterlijk tussen twee werelden in. Ik leefde teveel in een harnas van verwachtingen van mijn omgeving. De familie van mijn man was anders dan mijn familie. Ik heb vaak gedaan wat anderen van mij verwachtte, omdat ik dacht dat het zo hoorde.

Toen ik dertig jaar was, ging ik doen wat ik altijd al wilde: een hbo-opleiding maatschappelijk werk. Ik werd begeleid door een stagebegeleider, die een keer 'onopvallend' checkte of ik wel een adres op een envelop kon schrijven. Weer dat vooroordeel, weer dat anders zijn. Ik werd daar boos van en heb haar dat ook gezegd. Ik durfde vanaf die tijd meer te laten zien hoe dingen voor mij voelde.

Geloof in jezelf en zeg wat je voelt. Dat is wat mij verder heeft gebracht, ook al vond ik dat soms eng. Ik heb ook gedacht dat ik dingen niet kon, omdat me dat werd aangepreut. Maar niemand is beter dan de ander. Iedereen is gelijk. Ik benoem wat ik zie en voel het aan als ik wat moet doen.

Ik heb een glazen wand ervaren tussen de twee gemeenschappen in. De spelregels van mijn eigen gemeenschap en die daarbuiten ken ik inmiddels goed. Met die kennis wil ik de weg plaveien voor de volgende generatie. Die weg plavei ik door het werk dat ik doe. En ik probeer het ook zoveel mogelijk naast mijn werk te doen.

Vroeger deed ik dat eigenlijk al. Als klein meisje las ik voor uit de Tina aan mijn nichtjes en vriendinnen in Turkije, als ik daar op vakantie was. Ik wilde ze een andere wereld laten zien, hoe het ook kan. Dat vrouwen en mannen gelijk zijn bijvoorbeeld. Ik denk dat ik toen ook al een wegwijzer wilde zijn.

Mijn gevoel wijst me de weg. Bij moeilijke beslissingen leg ik mijn hand op mijn buik en vraag mezelf af: 'Wil ik dit? Voel ik dit? Is het okay of niet?' Dan luister ik naar mijn interne stem die antwoord geeft. Leef je eigen leven. Leef niet het leven dat verwacht wordt door een ander. Die ander kan niet voor jou voelen of denken. Dat geef ik mee aan mijn kinderen en hierbij ook graag aan volgende generaties.

Liefs,
Selma

Wouke

Hoi,

Ik ben het dochtertje van de dominee. Dat betekende dat er in mijn omgeving verwachtingen waren over hoe ik me moest gedragen. Er werd op mij gelet. Ik mocht op zondag bijvoorbeeld niet rolschaatsen of naar het zwembad, terwijl mijn buurmeisjes dat wel mochten.

Mijn leraar op de lagere school was gereformeerd en gereformeerde kinderen waren zijn lieverdjes. Vroeger had je nog geloofszuilen. Je was of katholiek of gereformeerd of hervormd... Mijn vader was hervormd en daarmee ik ook. Ik kon goed leren, maar mijn ouders werd meegedeeld dat ik een mavoleerling was. Mijn ouders waren boos, want ze wisten dat dat niet klopte. 'Niks van aantrekken,' zeiden ze tegen mij en zijn met de school gaan praten. Ik ben gymnasium gaan doen.

Ik heb van mijn ouders altijd het gevoel gekregen, dat ik er mocht zijn. En dat ik mag zijn wie ik ben. Dat heeft me veel gegeven. Mijn vader was echt mijn soulmate. Hij gaf altijd antwoord op mijn vragen. Hij zei nooit: 'Daar ben je te klein voor.'

Ik was blij dat we verhuisden naar Leeuwarden toen ik naar de middelbare school ging. Dat was een fijne periode. Ik werd na feestjes altijd keurig thuisgebracht door jongens. Toen ik naar Delft verhuisde, had ik snel door dat hier weinig vrouwen studeerden. Ik was geen Wouke meer, ik was vooral een vrouw. Zo voelde dat. De eerste keer dat ik hier thuis werd gebracht, zat er een voet tussen de deur. De jongen wilde niet weg, hij bleef staan. Hij wilde meer. Dat was een shock voor me.

Ik wil gewaardeerd worden om wie ik ben met mijn positieve en negatieve kanten. En niet alleen omdat ik vrouw ben. Ik was in Delft in de minderheid in een mannenwereld. Daar moest ik een manier in vinden. Ik heb dingen uitgeprobeerd. Op een feestje bijvoorbeeld ben ik gaan zoenen met mijn beste vriendin. Gewoon om mannen te provoceren. Of ik heb ook eens een hork van een jongen gevraagd om me thuis te brengen. En dan zei ik snel bij de deur, terwijl hij hoopvol was: 'Nou doe, bedankt hè.'

Een vrouw met een technisch beroep was toen al gewild. Toen ik in 1984 aan de TU afstudeerde, kon ik kiezen uit vijf

banen. Ik was een behoorlijk linkse student en toch heb ik voor de baan bij Shell gekozen. Mijn medestudenten vonden dat raar: 'Linkse Wouke, naar zo'n ballenclub!' zeiden ze. Ik vond het juist een uitdaging om te kijken of ik mezelf kon blijven in zo'n compleet andere omgeving. Dat was iets wat ik immers vaker had gedaan.

Als je je onderdompelt in zo'n andere omgeving en de mensen daarin ontmoet is het altijd anders dan wat je van te voren denkt. Het 'wij' tegenover 'zij' is nooit zo zwart-wit als je je maar verder verdiept in de ander. Ik vind het leuk om me te verdiepen. En erachter te komen hoe het zit. Waarschijnlijk doordat ik vanuit huis heb meegekregen dat ik er mag zijn, durf ik dit met zelfvertrouwen aan te gaan.

Ik ontdekte hoe mensen op basis van hun eigenschappen op verschillende manieren in te delen zijn. Dat heeft mij geholpen om mensen en situaties beter te leren begrijpen. Wat mij helpt, is me te realiseren dat mensen een bepaald gedrag vertonen, dat gebaseerd is op hun omgeving, waar ze vandaan komen, hun opvoeding en dat het mede gevormd wordt door hun persoonlijkheid en karakter. Het bepaalt niet wie ze in wezen zijn. Door me daar bewust van te zijn zit het gedrag minder in de weg van hetgeen iemand mij wil vertellen. Je luistert en waardeert mensen dan eerder om wie ze zijn en wat ze brengen en niet om hoe ze zich gedragen. Zo ontdekte ik dat ik bij Shell met mijn extraverte karakter een toevoeging was op de overwegend introverte mensen die daar werkten. Ik kreeg inzicht waarom ik zoveel wrijving had.

Ondanks de wrijving, bleef ik daar ook wie ik was. Ik bleef met netkousen naar mijn werk gaan, soms ook wel om een beetje te provoceren. Maar ja, dat rebelse hoort ook bij mij.

'Mensen doen soms wel stom, maar meestal zijn ze heel aardig.' Dat is een quote van mijn dochter, die dit tegen mij zei toen ze heel jong was. Daar zit zoveel waarheid in. Ik was zo trots dat zij dat al zo jong door had: onbevooroordeeld in het leven staan. Ik geef deze wijze woorden en de betekenis ervan graag mee aan volgende generaties.

Liefs,
Wouke

Naila

Hoi,

Ik heb omarmd wie ik ben en hoe ik ben. Ik wil gezien worden. Daarom zit ik op Tik-Tok en wil ik hier mijn verhaal delen. Om te laten zien dat er, ook als het tegenzit, lichtpuntjes zijn. Ik zat voor mijn gevoel als extrovert persoon in mijn jonge jaren opgesloten. Mijn jeugd is aan mij voorbij gegaan, ik heb het gevoel dat ik heel veel heb gemist, doordat ik weinig buitenshuis kwam en een beperkt sociaal leven had. Ik wil een ander type leven voor mijn kinderen.

Ik zou uitgehuwelijkt worden. Toen ik 18 jaar was werd dit serieus besproken. Ik weet nog dat ik op dat moment sterk voelde: 'Daar ga ik niet aan meewerken, maar dat ga ik jullie nu nog niet zeggen.' Ik kreeg een vriend. Iemand die mij leuk vond om wie ik was. Maar als Pakistaans moslim meisje mag je niet eens kijken naar een man. Het was echt een drama en strijd thuis, en ook binnen de Pakistaanse gemeenschap werd mijn keuze niet door iedereen geaccepteerd. Er werd in mijn gezicht gezegd dat ik een hoer was. Daar schrok ik van, want ik was de relatie aangegaan met het oog op een toekomst samen.

Toen ik twee jaar was, reisde ik met mijn moeder naar Engeland om naar mijn vader te gaan. Toen we aankwamen op de plek waar mijn vader zou zijn, zag ik vooral politie. 'Werkt papa bij de politie?' vroeg ik mijn moeder. Het verbaast me nog steeds ze daar 'ja' op antwoordde. Want mijn vader werkte niet bij de politie. Hij zat in Engeland in de gevangenis voor drugscriminaliteit en wij zochten hem daar op. Mijn vader is islamitisch. Mijn moeder is mede door hem bekeerd vanuit het Hindoeïsme naar de Islam. Hierover was strijd en spanning in haar familie. Ook omdat mijn moeder trouwde met een man als mijn vader. Mijn moeder heeft uiteindelijk gebroken met haar familie toen ik zeven jaar was. Dat was heel raar voor mij. Want opeens kon ik niet meer naar mijn oma of tantes toe.

Zo onveilig als ik me thuis voelde, zo veilig voelde ik me op de middelbare school. Ik had hele fijne klasgenoten, hele fijne vrienden en leuke leraren. Ik zag hierdoor dat er ook leuke dingen bestonden. Gym was mijn lievelingsvak. Ik ontdekte daar iets in voor mezelf. Ik vond het prettig om me fysiek uit te dagen. Als mijn schooldag voorbij was, vroeg ik of ik mee

mocht doen met de gymles in andere klassen. Het was, achteraf gezien, het dempen van mijn gevoelens. Maar het gaf me ook zelfvertrouwen.

Thuis voelde ik me opgesloten. Ik mocht niks, niet naar de stad, niet sporten. Ik raakte steeds meer in een depressie en kreeg zelfs suicidale gedachten. Zelfdoding mag niet van mijn geloof, dat heeft mij gered. Op school wilde ik mijn vrienden niet lastig vallen met mijn thuissituatie. Ik deed een masker op om de leuke momenten op school me niet ook nog af te laten nemen.

Als ik nu terugkijk, besef ik dat ik altijd wel vertrouwen heb gehad in mijzelf. Ook in de tijd dat het uithuwelijken speelde. Ik voelde: 'Ik weet wat mijn grenzen zijn. Ik wil straks mijn leven leiden samen met iemand die ik heb gekozen.' Ik zette door met mijn vriend. Mijn ouders begrepen dit totaal niet. Het enige dat ik terugkreeg van mijn ouders was: 'We hebben iemand anders in gedachten.' Ik heb het gevoel geen vertrouwen te hebben gehad van mijn moeder, in de keuzes die ik maakte. Het voelde gewoon of ze niet zag en begreep wie ik was.

Dat wil ik anders voor mijn kinderen. Ik luister naar ze. Ik stel vragen als: 'Hoe voelt dat voor jou? Wat gebeurt er in jouw lichaam?' Ik vraag hun mening. Hoor hun gevoelens, zie wie ze zijn. Van mij hoeft mijn oudste zoon geen vwo te doen, als havo hem beter ligt. Hij komt er wel, want het gaat mij om hem. Er zijn ook andere dingen naast leren, die voor ontwikkeling zorgen. Ik geef mijn kinderen advies, en laat meerdere mogelijkheden zien.

Mijn vader is een paar jaar geleden overleden. Met mijn moeder heb ik nog contact. In de jaren na mijn relatiekeuze zijn we naar elkaar gegroeid, door steeds meer emoties bespreekbaar te maken en elkaars opvattingen en keuzes te respecteren. Ook het contact met mijn familie is hersteld. Ik zie mijn tantes en mijn nichten en neven ook weer. Het contact is niet altijd warm, maar ik weet dat ze er zijn. En dat is kostbaar.

Liefs,
Naila

María Novas – 34 jaar

When I moved to the Netherlands in 2016, I was afraid of big cities. I was born in a beautiful town next to the sea in the northwest of Spain, Galicia. That's where I have always imagined my life, next to my family and friends. Unfortunately, after the crisis in 2008 there were few job opportunities for young people, and more especially for people like us, who had learnt the profession of architecture. By then, I was starting my doctorate in architectural history so when I was accepted to do research in the History of Architecture and Urban Planning group at the TU Delft, I thought ok, this is the right time, and this is the right place. Delft was still big enough, but you could not notice. You can meet familiar faces in the street, and bike or walk to almost every place. I particularly love its libraries. Fair enough, even if there is no sea.

Since I've been living here for more than four years, I've had the opportunity to not only work, but make good friends. From them I've learned the Dutch language, among other things, and a bunch of other international words that I still struggle to retain. Meanwhile, I wrote a book, my Ph.D. is coming to an end, and I can't wait to release the incredible stories I've found during my stay in this place. In my dissertation, I try to unveil the history of women organizations in architecture in the post-war period in the Netherlands: developers of residential buildings for single working women, expert advisors in social housing at the municipalities, etc, etc, etc. I can't believe how devalued their work has been that has not even been archived, and the difficulties to find information are indeed, a prove of this. I want to think that one of the contributions of my work here is to help to collect and preserve this information for the future, while repairing the outstanding social and political debt of depreciating this type of work traditionally considered "feminine", just because it was done by women who were not paid.

It is time that the architectural production of knowledge acknowledges the fundamental work of those who have been relegated to the margins. Of those that, because of the gender biased standards of professionalism, have been excluded. Of those that, despite all those barriers, had played an essential role in defining our houses and cities. Even if (for now) we are not completely aware of it.

Núria Badell-Santeugini – 62 jaar

Hallo,

Mijn naam is Núria Badell-Santeugini

Ik ben geboren en getogen in Barcelona. Het waren de jaren waarin mijn geboorteland gebukt ging onder de dictatuur van Franco, die onder meer de verplichting van seculier onderwijs oplegde. We spraken thuis in het Catalaans, maar buitenshuis was het verplicht in het Spaans te praten, dus ook op school.

Ik herinner me hoe ellendig en onzeker ik mij voelde als ik naar school moest want er was een opgelegde discipline waarin ik niet mijn weg kon vinden. Het strenge regime van school maakte dat ik mij mentaal gedesoriënteerd voelde want ik kon mezelf niet zijn, en dit maakte me onzeker, verlegen en gereserveerd.

Ik miste de aandacht en zekerheid die ik nodig had om verder te groeien en de wereld te kunnen begrijpen. Ik miste de gelegenheid tot inspraak, een dialoog met de leraren, de ontwikkeling van initiatieven, iets dat zo belangrijk is voor de zekerheid van een kind. Het enige dat ik wilde was zo snel mogelijk weer naar huis gaan, waar ik mijn toevlucht kon nemen tot de warmte en liefde van mijn familie. Ik zal mijn geweldige ouders altijd dankbaar zijn voor datgene ze mij gegeven hebben en dat zo belangrijk was voor mij: een omgeving vol respect, liefde en vrijheid.

De weekenden brachten we door op de berg Montseny waar we konden genieten van de natuur door te klimmen in bomen, zwemmen in de rivier en koeien melken bij de boer, hier voelde ik me gelukkig en vrij en kon mezelf zijn, dit heeft mij zeker beïnvloed in mijn latere keuze om iets met de opvoeding van kinderen te doen.

Op mijn vijftiende jaar was het voor mij duidelijk dat ik onderwijzeres wilde worden. Mijn studiejaren aan de universiteit van Barcelona hebben me gevormd tot een analytisch en (positief) kritisch persoon. Die wetenschap opende deuren voor mijn leergierigheid en vergrootte mijn kennis. De pedagogische cursussen bij Rosa Sensat in Barcelona openden mijn hart en ziel. Ik had ondertussen een baan als onderwijzeres in Barcelona en na 14 jaar besloot ik om te emigreren naar Andorra om te gaan werken op een

school in een klein dorp waar vier maanden per jaar sneeuw ligt en waar je vaak geïsoleerd bent.

Tijdens een ski activiteit met de kinderen, ontmoette ik een Delftenaar. In 1993 ben ik verhuisd naar Delft waar ik het jaar daarop met hem ben getrouwd en waar we nu al 28 jaar gelukkig zijn met onze dochter die ondertussen ook pedagoog is geworden. Ondanks dat het eerste jaar in Nederland erg moeilijk was ben ik ondertussen helemaal op mijn plek in Delft waar ik nog steeds werk en waar het grootste deel van mijn sociale leven zich afspeelt.

In Delft kreeg ik de kans om mijn passie voor kinderen verder te ontwikkelen. Zo begon ik toen ik pas drie maanden in Delft was en nog heel veel moeite had om met anderen te communiceren, te werken als invaller op een kinderdagverblijf.

Die kans heeft mij aan één kant ontzettend veel kracht, energie en vertrouwen gegeven en aan de andere kant ook een gevoel van een angst, maar dit gaf mij alleen maar meer kracht om verder te gaan. Ondertussen werk ik al jaren als pedagoog bij diverse instellingen in Delft en omstreken.

Terwijl ik groeide in de pedagogiek heb ik mij ingezet voor pedagogische projecten voor jonge kinderen, hier kan ik dagelijks nog intens van genieten.

Ik heb altijd mijn intuïtie gevolgd en dat blijkt vaak de juiste keuze te zijn. Ik ben ervan overtuigd dat je naar je gevoelens moet luisteren in plaats van ze te onderdrukken, daarom heb ik een boek geschreven met de titel “Het geluid van gras”, vanuit de behoefte om over mijn persoonlijke herinneringen, ervaringen en mijn eigen ontwikkeling te schrijven en hoe deze hebben geleid tot het vinden van mijn eigen levensvisie.
Liefs,
Núria

Martine Venema – 73 jaar

Ik was nog maar net 20 toen ik moest trouwen omdat ik zwanger was. Ik studeerde toen medicijnen. Mijn echtgenoot heeft mij altijd geholpen toch, met twee kinderen, mijn studie af te maken. Mede omdat ik kinderen had rolde ik na mijn studie als huisarts in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Ik heb mijn hele leven dit werk altijd met veel plezier gedaan.

Nu ik met pensioen ben doe ik nog steeds vrijwilligerswerk met mensen met een verstandelijke beperking. Mijn beide dochters werken inmiddels allebei ook in de gezondheidszorg. Daar ben ik trots op. Ik heb ze als kleine kinderen nl vaak meegenomen naar mijn werk, als dat enigszins kon.

Nu heb ik inmiddels 4 kleindochters en 3 daarvan werken en studeren nu ook in de gezondheidszorg of wat daarmee te maken heeft. Ik denk dus dat ik ondanks de tropenjaren van studie werk en kinderen het samen met mijn echtgenoot nog niet zo slecht gedaan heb.

Fatma Şahin – 57 jaar

Ik ben geboren in een klein plaatsje aan de Zwarte Zee. Ik ben een dochter van een gastarbeider. Mijn eerste woonplaats is Delft, de wijk Poptahof. Het voelt voor mij als thuiskomen. Een buurt met warme mensen die de warmte opzoeken letterlijk en figuurlijk.

Ik was 6 jaar toen ik in Nederland kwam, ging naar de basisschool in de straat, Antoni van Leeuwenhoek. Helaas staat hij daar niet meer. Ik werd omarmd en geliefd. Ik was een nieuwsgierige meisje en stond open voor leren. Alleen mijn onderwijs werd herhaaldelijk onderbroken. Mijn vader heeft besloten om mij achter te laten in Turkije bij oma en opa. Echter mijn hart lag in Nederland bij mijn ouders. Ik liet dit ook al te graag weten en gaf de hoop niet op.

Hoop is de kracht van liefde, liefde komt voort uit geloof, geloof is de lichtbron, lichtbron komt voor mij uit de hemel, hemel is aarde, aarde is het ontwerp van God, God is hoop en hoop is liefdeskracht van GOD. Deze kracht zal mij brengen en tillen tot op de hoogtes die ik wil bereiken. Zo zal mijn droom waar worden, en ondersteund worden door liefdevolle mensen die evenals ik geloven in hoop, en de liefde van God in hun hart meedragen. Mijn schreeuw krijgt gehoor na drie jaar. Ik reis weer terug naar Nederland en ik heb intussen mijn basisschool diploma behaald in Istanbul.

Onderwijs is een weg naar zelfstandigheid, onafhankelijkheid en een mooi leven wat ik wil voor mijn toekomst. Ik mag naar school maar dan naar de Huishoudschool. Dan moet ik opnieuw naar Turkije. Mijn vader maakt terugkeerplannen. Wanneer de procedure langer duurt dan verwacht, kom ik terug naar Nederland tot drie keer toe.

Ik zeg 'misschien' tegen de jongen die mijn hand komt vragen en trouw ik in Turkije op voorwaarde dat ik mag studeren. Na kort verblijf in land van herkomst keer ik naar Nederland terug. Ik had immers mijn werk, vrienden, mijn leven in Nederland. Ik geef een kans aan mijn nieuwe leven in Nederland. Het leven brengt zijn ups en downs. Ik leefde tussen twee culturen, stond met een been in Nederland en het andere in Turkije. Het leven daagde mij uit, testte mijn geduld en ik streed tegen de valkuilen om mijn gezin in veiligheid te brengen.

Veiligheid is niet vanzelfsprekend. Het is heel belangrijk dat

de kinderen zich veilig voelen en veilig zijn. Mijn kind zegt 'mama ik ben blij dat je tegen mij zei "hij doet jou niets"'. Onderwijs heeft mij zelfstandigheid, onafhankelijkheid, zelfvertrouwen gegeven en vooral een goede bagage om mijn toekomst zo goed als mogelijk vorm te geven. Ik groei en ontwikkel. Dit gun ik de toekomst., de kinderen van morgen, voor hedendaagse wereld, voor hiernamaals.

Ik werk vanuit mijn hart en levenservaring. In de wijk weet de achterban dat ze bij mij terecht kunnen. Ik luister naar hun vragen en maak ze wegwijs. Ik werkte als jonge meid bij de 'Belangenraad, belangen behartiging van de buitenlandse werknemers'. Mijn achterban vond dat de baan uitgevoerd moest worden door een jongen. Ik heb laten zien dat ook ik de baan waardig ben.

Er komen mensen op mijn pad die anders denken en doen. Het is een kunst om daar mijn weg tussen te vinden en in balans te zijn met mijzelf. De afgunst / jaloezie maakt zoveel kapot dat ik wel moet kiezen voor mijzelf. Wanneer de wegen splitsen ontstaat een nieuw pad voor me, brengt nieuwe ontwikkelingen en doet mij nog meer groeien.

Ik wil de jongeren; meisjes – jongens, de volwassenen van de toekomst meegeven, een slogan van de jaren 1990 wat mij nog een extra boost gaf "Een slimme meid/jongen is op de toekomst voorbereid".

Neem het heft in eigen hand. Word eigen baas in je eigen leven. Met onderwijs kom je echt beter uit. Je bereikt je mooie persoonlijke-, als toekomstdoelen, je vrijheid, onafhankelijkheid, zelfvertrouwen en zelfstandigheid. Geef niet op, houd hoop, blijf gezond en veilig.

Liefs,
Fatma Şahin

Leja van der Hoek – 71 jaar

Leja is geboren in Dubbeldam; de kenners onder ons weten dat dat net ten zuiden van Dordrecht ligt. Ze heeft daar haar jeugd doorgebracht en ging, ondanks dat het een christelijke omgeving was, naar de openbare lagere school. Dat was de uitdrukkelijke wens van haar ouders, die zich erg inzetten voor alles wat openbaar was. Een school met maar 3 lokalen, zodat er meerdere klassen bij elkaar in een lokaal zaten. Haar grootouders woonden in Dordrecht en toen die wat mantelzorg nodig hadden is het gezin naar Dordt verhuisd zodat haar moeder die zorg kon geven.

Toen ze in september 1962 naar de middelbare school ging, kreeg ze in oktober een ernstig verkeersongeluk, lag een aantal dagen in coma, waardoor ze pas weer na de kerstvakantie terug naar school kon. De achterstand die ze daardoor opgelopen had uitte zich uiteindelijk echt in het 3de jaar, waardoor iedereen het over eens was dat er een jaar gedoubleerd moest worden. Handiger was het om over te stappen van het gymnasium naar de 4de klas van de MMS, die vlot afgemaakt werd.

En toentoch maar praktisch bezig zijn en een opleiding volgen als directiesecretaresse.

Een baan was snel gevonden: de verkoopdirecteur van Tomado in Dordrecht zocht een secretaresse en ze kon direct in dienst treden. Hoera, want het bedrijf had ook een huis en voldoende artikelen om het in te richten en in 1970 trouwde Leja, 20 jaar jong met haar vriendje van de middelbare school, Jaap van Duffelen.

In 1971 stapte ze over van het bedrijfsleven naar de ambtenarij, de gemeente Ridderkerk.

Toen echter haar man tijdens zijn studie Electrotechniek in Delft, daar ook een eigen bedrijf wilde beginnen, was een verhuizing naar Delft een logische stap. Leja werd secretaresse van de toen net in Delft benoemde Burgemeester Ad Oele.

Leja en Jaap werden beiden zeer actief in de Delftse VVD. Hij in de gemeenteraad en zij in het afdelingsbestuur. Woelige jaren in de lokale politiek. Er was nog geen STIP, studenten techniek in politiek, en de VVD maakte een bloeitijd door, een fractie van 8 leden en 2 wethouders in het College van B&W.

Het bedrijf MRL, ooit begonnen in de huiskamer en in 1975 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel groeide. Burgemeester Oele opende de eerste winkel voor hobbycomputers in Nederland aan de Vrijheidslaan. Jaap de techniek en Leja de administratie, correspondentie, facturering etc. In 1978 opende Burgemeester Gallas aan de Buitenhofdreef het MRL gebouw, met een showroom, werkplaats en kantoor waar geïmporteerde computersystemen van maatwerk software werden voorzien. Leja ging in 1978 full time voor MRL werken. Dat jaar werd ook de eerste van twee kinderen geboren.

Te hard gegroeid?

Tachtiger jaren: de enorm fluctuerende dollar, veel hardware die ingeklaard moest worden, niet eenvoudig om de goederen snel en op tijd door de douane te krijgen, dat samen met en het vele personeel, het werd een onhoudbare zaak en de B.V. ging in 1985 ter ziele ging. Helaas, helaas

Door al die spanningen stond ook het huwelijk onder grote druk en was het niet mogelijk om het door te zetten. Leja heeft dit altijd heel triest gevonden.

Zij stond er vanaf dat moment alleen voor om de kinderen groot te brengen en nog voor een goed inkomen te zorgen. Omdat voor de toekomstige tijd veilig te stellen leek het weer oppakken van de studie rechten in Leiden (in 1977 was het colloquium doctum behaald en een deeltijd studie gestart) de uitkomst. Echter, als je een uitkering hebt mocht je toentertijd niet studeren. Maar er kwam iets op haar pad wat de oplossing bleek te zijn. Het Arbeidsbureau Delft mocht een tiental vrouwelijke kandidaten voordragen voor de nieuw gevormde Bestuursacademie. Vrouwen met een academische opleiding werden er in enkele jaren opgeleid voor een functie bij de lagere (lokale of provinciale) overheid. Soms moet je geluk hebben en Leja was een van de 10.

Na de studie was er een baan bij het Integraal Kankercentrum West in Leiden, waar ze in 1989 projectmanager bevolkingsonderzoeken werd. De invoering van het bevolkingsonderzoek op borstkanker vroeg naast medische expertise ook een systeem om de vrouwen in de doelgroep op te roepen, dus aanlevering van naam/adres/woonplaats gegevens, wat overleg met iedere gemeente betekende en afstemming over een geschikte plaats voor de onderzoeksbus. Het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker werd opnieuw vormgegeven en waar

het huidkanker betrof kwam er de Sproetenbus aan de stranden langs de Noordzee in de zomer.

Eind 2000 was de betrokkenheid met het onderwerp kanker veranderd. Inmiddels waren ook de kinderen het huis uit.

Na een sabbatical in Spanje, El Bloque, een centrum voor spirituele ontwikkeling, kwam er een periode met verschillende projecten: herdenking 400 jaar VOC in Delft; de introductie van de allochtone zorgconsulent in de Delftse gezondheidszorg; de Kinderacademie, een weekendschool voor Delftse kinderen die wel wat extra aandacht kunnen gebruiken.

In de jaren tussen 1990 en 2012 was Leja ook lid van de Delftse Gemeenteraad. Niet aaneengesloten, maar met enkele onderbrekingen, opgeteld wel 14 jaar.

Leja en het Meisjeshuis

Rond 2003 nam zij zitting in het bestuur van Societeit Het Meisjeshuis! De overstap van bestuurslid naar wat werd genoemd de Moeder Overste functie in het MH werd gemaakt toen in 2005 de sociëteit open ging. Maar dat eindigde na twee jaar, toch eerder dan gedacht.

Nog geen tijd voor pensioen en Leja ging een nieuwe uitdaging aan. Deltares, opgericht uit 4 bedrijven: het Waterloopkundig Lab, GEO Delft, delen van TNO en delen van Rijkswaterstaat, moest de medezeggenschap vanuit deze diverse achtergronden tot een geheel en goede samenwerking vormen. In de functieomschrijving stond de nieuw te benoemen secretaris die dit traject gaat begeleiden dient gevoel voor politieke verhoudingen te hebben! Het was een leuke baan tot aan de pensioenleeftijd.

In het eerste pensioenjaar kwam de tijd om te gaan reizen, b.v. een heel interessante reis naar China. En de kleinkinderen, dus de oppasdagen kwamen.

Leja had haar hele leven al veel gewandeld, verschillende lange afstandspaden in Nederland en delen van het Pieterpad, zodat een pelgrimstocht naar Santiago de Compostella bijna een automatisch vervolg was. Het totaal van de stempelkaarten stond voor de eerste trip naar Santiago op 1.800 kilometer. Na de Franse route, werd ook de Portugese en Engelse route naar Santiago gelopen. Aan het einde van het camino-tijdperk werd er vrijwilligerswerk gedaan op het ontvangstbureau voor de pelgrims naast de kathedraal van Santiago.

Een nieuw tijdperk wandelen was al begonnen als er geen Corona zou zijn geweest: the Sultan's trail, een pad van Wenen naar Istanbul.

In haar jeugd heeft Leja in Dordrecht nog gekorfbald, in de beginjaren in Delft werd er paardgereden in manege De Prinsenstad, golf is ook een tijd een uitdaging geweest, zeker als je zo dicht bij Delfland woont.

De mooiste innerlijke rust heeft ze toch gekregen door het zijn van pelgrim, wat een echte beleving is. De emotie dankbaarheid wordt als pelgrim dagelijks heel bewust ervaren.

Bij dit alles werkt Leja ook al bijna 20 jaar als bijzondere ambtenaar van de burgerlijke stand. En in die functie heeft ze ook haar eigen zoon mogen trouwen.

Tirza Drisi – 67 jaar

Mijn band met Delft start met mijn moeder die in 1956 vanuit Paramaribo naar Delft verhuist om te gaan werken als leerling-verpleegster in de psychiatrie in het St. Joris Gasthuis. Ikzelf verbleef toen in een internaat in Den Haag. Op haar vrije dagen haalde mijn moeder me op voor uitstapjes, o.a. naar de Taptoe in Delft.

Als volwassen vrouw ben ik via Den Haag en Paramaribo in 1989 weer in Delft komen wonen door het werk van mijn echtgenoot als leraar elektrotechniek op een middelbare school in Delft. Ikzelf ging toen werken bij de TU Delft. Ik maakte later de overstap naar het basisonderwijs en heb op diverse scholen in Delft gewerkt.

Nu geniet ik van mijn pensioen in een 55plus flatje aan de rand van Delft. Ik heb een boek geschreven over de plaatsen waar ik gewoond heb en wat ik daar beleefd heb.

Nathalie van der Hak – 51 jaar

Ken je geschiedenis, weet waar je vandaan komt, dat is als je mij vraagt een belangrijk onderdeel om mee te geven aan volgende generaties. Doe geen aannames naar anderen, het is altijd anders dan dat je denkt dat het is. Mijn familienaam komt uit de provincie Groningen en daarvoor uit het Oosten van Europa, vermoedelijk Polen. Voor 1811 was de naam De Levie Heiman en tijdens de bezetting van de Fransen in de tijd van Napoleon is Van der Hak erin geslopen. Mijn familie woonde toen nog in Appingedam en later is mijn overgrootvader naar de stad Groningen verhuisd. Zo ver als dat ik terug kan vinden behoorde mijn familie tot de Joodse gemeenschap. Mijn overgrootouders woonden naast de synagoge en het Rabbinaat huis op Nieuwstad 26B Begin twintigste eeuw was dat een hele levendige Jodenbuurt. In de straat Nieuwstad woonden veel artiesten en er werd flink gewedijverd om wie het beste zijn instrument beheerste. Overgrootvader Moritz en overgrootmoeder Aaltje Mozes van den Berg leidden een artiestenbestaan als duo trokken ze langs zaaltjes, kermissen (dat had vroeger meer het karakter van zoals we de Parade nu kennen) en ze traden zelfs in Rotterdam op.

Later ging Moritz van der Hak meer als impresariaat te werk en boekte artiesten. Met drie zonen in huis die alle drie viool en een ander instrument speelden werd er wat af geschnabbeld in theaters maar ook in de bioscoop voor de stomme film. Mijn grootvader Philip was een van de zonen en samen met zijn broers Louis en Maurits hebben ze allen voor bekende orkesten gewerkt. In de jaren 30 werd mijn vader geboren.

De tweede wereldoorlog bracht abrupt een einde aan het levendige Joodse leven Europa en in Groningen in het bijzonder. 41 familieleden waaronder Moritz en Aaltje Mozes werden in Auschwitz en andere kampen vergast. Hun drie zonen hebben de oorlog overleefd en hebben na de oorlog hun leven opgepakt en zijn teruggekeerd naar de orkesten waar ze werkzaam waren. In de jaren vijftig ging mijn vader als dienstplichtige naar de NATO in Fontainebleau daar raakte hij smoorverliefd op een Française die in het restaurant werkte en dat was mijn moeder. Ze trouwden in Delft en hebben er met een uitstapje naar Haarlem het grootste deel van hun

leven gewoond. Ik werd als nakomertje geboren en naast een broer en zus was de familie compleet. Mijn moeder kwam uit het schildersdorp Barbizon uit een arm boerengezin en kwam hier in een totaal andere wereld terecht. Ze verwonderde zich in de jaren 60 en 70 over veel gewoontes die we hier in Nederland hadden. Al snel ontdekte ze de Haagse markt voor de toen nog exotische groentes als aubergines, knoflook, courgettes. Menig vriendinnetje van de basisschool weet zich nog te herinneren dat ze bij ons voor het eerst brie en camembert heeft gegeten. Thuis werd er door mijn moeder Frans gesproken, mijn vader was Nederlands gaan praten want op de kleuterschool werd geklaagd dat ons Nederlands niet voldoende was. Het voelde als een heel warm gezin waarin ik ben opgegroeid. We woonden in alle nieuwbouwwijken in Delft, van de Poptahof, Gillisbuurt tot en met Tanthof, mijn ouders maakten een zogenaamde woon carrière, dat kon toen nog makkelijker van huurwoning tot uiteindelijk een koopwoning.

Ik groeide op en volgde mijn basisschool en middelbare school in Delft. We werden vaak wel als buitenbeentjes gezien met andere eetgewoontes, de Franse taal en opgevoed met etiquette. Ik volgde een hele schoolcarrière, van Mavo, Havo naar VWO en daarna naar de Universiteit Utrecht. Bij de TU Delft ontmoette ik de liefde van mijn leven vanwege zijn internationale werk belanden we in heel wat werelddelen maar bleven trouw aan Delft. Samen hebben we vier prachtige kinderen met allen een vernoeming naar mijn Groningse familie in hun naam. De geschiedenis draagt bij aan onze identiteit. Door het vertellen van verhalen geven we de geschiedenis door. Mijn motto is, de dingen zijn meestal niet zoals je denkt dat ze zijn, luister naar verhalen van anderen. In mijn werk in de cultuur werk ik mee aan betekenisvolle projecten waar identiteit een rode draad is. Ik kom de meest bijzondere mensen uit alle windstreken tegen.

Liefs,
Nathalie